

O P R O E P I N G
voor de op DINSDAG 20 december 2016 vanaf 19.30 uur
in de **Waterstaatskerk** (*Deldenerstraat 20, Hengelo*) te houden
vergadering van de Raad der gemeente Hengelo

AGENDA:

Port.H.

A

Algemeen

- A01 Opening
- A02 Vaststellen agenda
- A03 Vragenkwartier (zie art. 46 Reglement van Orde voor
de Gemeenteraad)
- A04 Bestuurlijke actualiteiten (van het college)

B

Hamerstukken

B01	Eerste wijzigingsverordening Parkeerbelastingen 2017	2072443	Bron

C

Voorstellen met tussenkomst van de Politieke Markt

D

Voorstellen zonder tussenkomst van de Politieke Markt

D01	Armoedebeleid 2016-2020	2068526	Ten Heuw
D02	Vaststellen subsidieplafond Uitvoeringsregeling subsidie
voorschool	2071574	Bruggink
D03	Controleprotocol 2016	2069007	
D04	3 ^e wijziging beleidsbegroting 2016	2074060	Ten Heuw
D05	Afscheid raadslid mevrouw B.J. Van Oosten-Bronsgeest		Schelberg
D06	Afscheid raadslid de heer A. Oflazoglu		Schelberg

Hengelo, 6 december 2016
De voorzitter van de raad,

De heer S.W.J.G. Schelberg

De eerstvolgende raadsvergadering is gepland op 17 januari 2017 aanvang 19.30 uur

Behandelaanbod

Onderwerp	Eerste wijzigingsverordening Parkeerbelastingen 2017		
Zaaknummer	2072443	Portefeuillehouder	Jan Bron
Historie	In de raadsvergadering van 8 november j.l is de verordening Parkeerbelastingen 2017 vastgesteld (#2051165). Met deze vaststelling is in artikel 1 van de tarieventabel, behorende bij de verordening Parkeerbelastingen, de gebiedsindeling aangepast. Deze wijziging is in de daaropvolgende artikelen niet overal correct verwerkt.		
Belangrijkste beslis/-bespreekpunten	De raad wordt voorgesteld dit te herstellen door de eerste wijzigingsverordening Parkeerbelastingen 2017 vast te stellen.		

Raad	20 december 2016	
Doel van de sessie	Besluitvorming	
Behandeladvies	Dit voorstel als hamerstuk te agenderen voor de raadsvergadering. Het betreft een minimale technische wijziging op een stuk dat eerder als hamerstuk is vastgesteld in de gemeenteraad.	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2072443	Bosveld, Dolf	MID-FIN	Jan Bron
ONDERWERP			
Eerste wijzigingsverordening Parkeerbelastingen 2017			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGelo BESLUIT:

De raad wordt voorgesteld de eerste wijzigingsverordening Parkeerbelastingen 2017 vast te stellen.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

De raad heeft in de vergadering van 8 november j.l de verordening Parkeerbelastingen 2017 vastgesteld. In artikel 1 van de tarieventabel behorende bij de verordening Parkeerbelastingen is de gebiedsindeling aangepast. Deze wijziging is in de daaropvolgende artikelen niet overal correct verwerkt. Door vaststelling van de 1e wijzigingsverordening wordt dit hersteld.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGelo,**DATUM**

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2072443	Bosveld, Dolf	MID-FIN	Ten Heuw
ONDERWERP			
Eerste wijzigingsverordening Parkeerbelastingen 2017			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

U hebt in uw vergadering van 8 november j.l de verordening Parkeerbelastingen 2017 vastgesteld. In artikel 1 van de tarieventabel behorende bij de verordening Parkeerbelastingen is de gebiedsindeling aangepast. Deze wijziging is in de daaropvolgende artikelen niet overal correct verwerkt.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

U hebt in uw vergadering van 8 november j.l de verordening Parkeerbelastingen 2017 vastgesteld. In artikel 1 van de tarieventabel behorende bij de verordening Parkeerbelastingen is de gebiedsindeling aangepast. Deze wijziging is in de daaropvolgende artikelen niet overal correct verwerkt. Door vaststelling van de 1^e wijzigingsverordening wordt dit hersteld.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

De raad wordt voorgesteld de eerste wijzigingsverordening Parkeerbelastingen 2017 vast te stellen.

FINANCIËLE ASPECTEN

N.v.t.

BIJLAGE(N)

Verordeningen:
1^e wijziging verordening Parkeerbelastingen 2017

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

Verordening tot 1^e wijziging van de verordening op de heffing en de invordering van parkeerbelastingen 2017 (Verordening parkeerbelastingen 2017 eerste wijziging)

De raad van de gemeente Hengelo;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 29 november 2016;

gelet op artikel 225 van de Gemeentewet en de Parkeerverordening Hengelo 2017

besluit vast te stellen de 1^e wijziging van de Verordening op de heffing en de invordering van parkeerbelastingen 2017 (1^e wijziging Verordening parkeerbelastingen 2017)

Artikel 1

De bij de verordening Parkeerbelasting 2017 behorende tarieventabel wordt vervangen door de bij deze verordening behorende tarieventabel:

Artikel 2 Inwerkingtreding

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2017.
2. De datum van ingang van de heffing is 1 januari 2017.

Artikel 3 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als de '1^e wijziging verordening Parkeerbelastingen 2017'.

Aldus gedaan door de raad der gemeente Hengelo
in zijn openbare vergadering van 20 december 2016

, voorzitter

, griffier

Tarientabel behorende bij de Verordening parkeerbelastingen 2017 geldend met ingang van 1 januari 2017

I. Plaats

Voor de toepassing van deze tarientabel wordt uitgegaan van de hierna omschreven gebieden. Voor het parkeren als bedoeld in artikel 2 geldt als:

Vergunning gebied	Deel-gebied	Straatnamen
1		Burgemeester Jansenplein, Kloosterhof, Langestraat, Bij de Toren, Beursstraat en de langparkeerplaatsen aan de Enschedesestraat, Oldenzaalsestraat, Deldenerstraat (tussen de Oldenzaalsestraat en de Tuindorpstraat), Marskant, Marssteeg, Willemstraat (tussen de Marskant en Beekstraat), Brugstraat (tussen de Marskant en Beekstraat), Spoorstraat, Industrieplein, Parallelweg L.S., Gieskestraat, Trijpstraat, Veloursstraat, Wolter ten Catestraat, Prins Bernardplantsoen, B.P. Hofstedestraat, Bataafse Kamp, parkeerterrein Enschedesestraat, Drienerstraat, Smutsstraat, De Wetstraat, Bornsestraat (tussen de Oldenzaalsestraat en de Beukweg), Tuindorpstraat (tussen het spoor en de Deldenerstraat), Dorpsmatenstraat (tussen de Marskant en de Prinses Beatrixstraat), Prinses Beatrixstraat, parkeerterrein Marskant, parkeerterrein Eikstraat, Sherwood Rangers, Bevijderslaantje, Heemafstraat
2	a	Parkeerterrein Drienerstraat
	b	Parkeerterrein hoek Enschedesestraat/Wolter ten Catestraat
3	a	Parkeerterrein Mitchamplein
	b	Parkeerterrein Ir. M. Schefferlaan
	c	Parkeerterrein Wolter ten Catestraat
	d	Parkeerterrein Sherwood Rangers
4		Willem van Otterloostraat, oneven nummers: 1 tot en met 11, parkeerterrein Molenborg (Oude Molenweg)
5	a	Coldstream
	b	Willem de Clerqstraat, Nachtegaalspad
	c	Sumatrastraat
6		Parkeergarage B.P. Hofstedestraat

II Tarieven

Artikel 1

Het tarief voor het parkeren bij parkeerapparatuur als bedoeld in artikel 2, onderdeel a van de verordening bedraagt:

1.1	op alle parkeerplaatsen in gebied 1 (met uitzondering van de plaatsen genoemd onder 1.3), 2, 3, en 5.	
1.1.1	per periode van 60 minuten	€ 1,90
	dan wel per periode van 3 minuten of gedeelte daarvan	€ 0,10
1.2	in gebied 1 de 2 parkeerplaatsen voor de Rabobank aan de Marskant met de maximale parkeertijd van 30 minuten, voor de periode van 30 minuten	€ 0,90
1.2.1	dan wel per periode van 5 minuten of gedeelte daarvan	€ 0,10

1.3	In gebied 1 de parkeerplaatsen Kiss & Ride aan het Industrieplein met een maximale parkeertijd van 60 minuten	€ 1,90
1.3.1	Dan wel per periode van 3 minuten of gedeelte daarvan	€ 0,10
1.4	op alle parkeerplaatsen in gebied 6 met een onbeperkte parkeertijd per periode van 60 minuten	€ 1,90
1.4.1	dan wel per periode van 3 minuten of gedeelte daarvan	€ 0,10
1.5	In gebied 6 in de parkeergarage aan de BP Hofstedestraat, waarvoor geen maximale parkeertijd geldt, is het tarief per dag maximaal	€ 9,90
1.6	In afwijking van het bepaalde in 1.5 is het tarief tussen 18.00 en 04.59 van de daarop volgende dag maximaal	€ 3,00
1.7	In afwijking van het bepaalde in 1.5 en 1.6 is het tarief voor een evenementen dagkaart met een minimum afname van 50 kaarten	€ 5,00
1.8	In de gebieden 2 en 3 op de parkeerterreinen Drienerstraat, Enschedestraat, Ir. M. Schefferlaan, Mitchamplein, Wolter ten Catestraat en Sherwood Rangers waarvoor een maximale parkeertijd van 24 uur geldt, is het tarief per dag maximaal	€ 7,60
1.9	Voor het parkeren van voertuigen als bedoeld in artikel 2, onderdeel a, op alle, met uitzondering van de plaatsen genoemd in 1.3 binnen het gefiscaliseerd gebied gelegen parkeerplaatsen, kan met een vanaf de buitenkant van het voertuig duidelijk zichtbaar aangebrachte geldige gehandicapten parkeerkaart geparkeerd worden tegen een tarief van	€ 0,00

Artikel 2 (bewonersvergunning)

Het tarief voor een parkeervergunning als bedoeld in artikel 2, onderdeel b, van de verordening bedraagt:

2.1	Voor plaatsen gelegen in gebied 1, 2, 3, en 6 die als zodanig worden aangeduid door bord E9 uit bijlage I van het RVV 1990 en BW111. (borden betaald parkeren)	
2.1.1	per jaar	€ 136,80
2.1.2	per maand of gedeelte daarvan	€ 11,40
2.2	voor plaatsen gelegen in deelgebied 5 a, b en c die als zodanig worden aangeduid door bord E9 uit bijlage I van het RVV 1990 en BW111. (borden betaald parkeren)	
2.2.1	per jaar (voor de eerste auto)	€ 69,60
2.2.2	per maand of gedeelte daarvan	€ 5,80
2.2.3	per jaar (voor de tweede en volgende auto)	€ 136,80
2.2.4	per maand of gedeelte daarvan	€ 11,40
2.3	Voor plaatsen gelegen in gebied 4, die als zodanig worden aangeduid door bord E9 uit bijlage I van het RVV 1990 en BW111. (borden betaald parkeren)	
2.3.1	per kalenderjaar	€ 36,20

Artikel 3 (bezoekersvergunning)

Het tarief voor een vergunning als bedoeld in artikel 2, onderdeel b, van de verordening bedraagt:

3.1	voor plaatsen gelegen in gebied 5 die als zodanig worden aangeduid door bord E9 uit bijlage I van het RVV 1990 en BW111. (borden betaald parkeren)	
3.1.1	per vergunning, met een maximum van 2 vergunningen per adres.	€ 36,20

Artikel 4 (algemene vergunning)

Het tarief voor een vergunning als bedoeld in artikel 2, onderdeel b, van de verordening bedraagt:

4.1	voor plaatsen gelegen in gebied 3 en 5 die als zodanig worden aangeduid door bord E9 uit bijlage I van het RVV 1990 en BW111. (borden betaald parkeren)	
4.1.1	per jaar	€ 150,00
4.1.2	per maand of gedeelte daarvan	€ 12,50
4.2	voor plaatsen gelegen in gebied 1, 2, 3, en 6 die als zodanig worden aangeduid door bord E9 uit bijlage I van het RVV 1990 en BW111. (borden betaald parkeren)	
4.2.1	per maand of gedeelte daarvan	€ 62,60
4.3	voor plaatsen gelegen in gebied 6, per dag in de week, die als zodanig worden aangeduid door bord E9 uit bijlage I van het RVV 1990 en BW111. (borden betaald parkeren)	
4.3.1	per jaar of een gedeelte daarvan	€ 126,00
4.3.2	per maand of gedeelte daarvan	€ 10,50

Artikel 5 (marktvoertuig-vergunning)

Het tarief voor een vergunning als bedoeld in artikel 2, onderdeel b, van de verordening bedraagt:

5.1	voor een vergunning voor het parkeren van marktvoertuigen op een daartoe bijzonder ingericht parkeerterrein voor 1 dag per week, per jaar of gedeelte daarvan	€ 115,20
5.1.1	per maand of gedeelte daarvan	€ 9,60
5.2	Voor een vergunning voor het parkeren van marktvoertuigen op een daartoe bijzonder ingericht parkeerterrein voor 2 dagen per week, per jaar of gedeelte daarvan	€ 229,20
5.2.1	per maand of gedeelte daarvan	€ 19,10

Artikel 6 (bedrijfsvergunning)

Het tarief voor een vergunning als bedoeld in artikel 2, onderdeel b, van de verordening bedraagt:

6.1	voor plaatsen gelegen in gebied 5 die als zodanig worden aangeduid door bord E9 uit bijlage I van het RVV 1990 en BW111. (borden betaald parkeren)	
6.1.1	per jaar	€ 158,40
6.1.2	per maand of gedeelte daarvan	€ 13,20

Artikel 7 (e-laad vergunning)

Het tarief voor een vergunning als bedoeld in artikel 2, onderdeel b, van de verordening bedraagt:

6.1	voor plaatsen gelegen in gebied 1 t/m 5 die als zodanig worden aangeduid door bord E9 uit bijlage I van het RVV 1990 en BW111 (borden betaald parkeren) en E1003.	
6.1.1	per jaar	€ 20,30

Behorende bij raadsbesluit van 20 december 2016,
De griffier,

Behandelvoorstel

Onderwerp	Armoedebeleid 2016-2020		
Zaaknummer	2068526	Portefeuillehouder	Mariska ten Heuw
Historie	De gemeente Hengelo kent een armoedebeleid en een daarbij horend pakket met voorzieningen, met een looptijd tot en met 2015. Er zijn veel lokale en landelijke ontwikkelingen op dit beleidsterrein. Een eerste beeldvormende bespreking van dit onderwerp is geweest tijdens de Politieke Markt van 15 december 2015. Vervolgens is er op 10 mei 2016 opnieuw een beeldvormende bespreking geweest en gelijktijdig liep ook de inspraakprocedure voor burgers en instellingen van Hengelo. Daarna zijn de ingekomen reacties verwerkt en is de nota aangepast n.a.v. de binnengekomen reacties, onder andere van de Cliëntenraad Minima. Het college heeft de indieners van zienswijzen beantwoord en de aangepaste nota en beantwoording van de zienswijzen is vervolgens besproken tijdens een beeldvormende politieke markt op 7 september jl.		
Belangrijkste beslis/-bespreekpunten	De Raad wordt voorgesteld de Nota Armoedebeleid 2016-2020 vast te stellen. In hoofdstuk 5 van de Nota zijn de belangrijkste voorstellen uit de Nota in kaders opgenomen.		

Raad	20 december 2016	
Doel van de sessie	Besluitvorming	
Behandeladvies	Gelet op de bespreking van dit dossier in eerdere politieke markten en de minimale wijziging (een enkele verduidelijking) die daarna is doorgevoerd wordt dit voorstel rechtstreeks in de raad geagendeerd als bespreekstuk.	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2068526	Eijkelenkamp, Martin	SOC-JZB	Mariska ten Heuw
ONDERWERP			
armoedebeleid 2016-2020 definitief november 2016			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGLO BESLUIT:

De gemeenteraad van Hengelo besluit:
het armoedebeleid gemeente Hengelo 2016-2020 vast te stellen.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

De gemeente Hengelo heeft al jaren een goed armoedebeleid. Het huidige armoedebeleid is vastgesteld tot en met 2015. Daarom is het armoedebeleid heroverwogen. Hierbij is ook rekening gehouden met lokale en landelijke ontwikkelingen. We zien in Hengelo dat het aantal mensen dat in armoede leeft toeneemt. Met het nieuwe armoedebeleid willen we er voor zorgen dat alle mensen in Hengelo kunnen participeren. Daarbij hebben we speciale aandacht voor kinderen.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGLO,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2068526	Eijkelenkamp, Martin	SOC-JZB	Mariska ten Heuw
ONDERWERP			
Armoedebeleid 2016-2020			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

In 2011 heeft de raad het beleidsplan armoedebestrijding 2011 tot en met 2015 vastgesteld. Inmiddels geven lokale en landelijke ontwikkelingen aanleiding om het door de raad vastgestelde beleid te heroverwegen en te actualiseren. Zo moet o.a. gedacht worden aan het gegeven dat:

- Het Rijk in 2015 de langdurigheidstoelage heeft afgeschaft en vervangen door de individuele inkomensvoet.
- In 2014 de mogelijkheid ontstond om de inkomensgrens van 120% van de bijstandsnorm weer voor het gehele armoedebeleid in te voeren.
- De categoriale bijzondere bijstand is (met uitzondering van de zorgverzekering) per 1 januari 2015 is afgeschaft.
- Er sprake is van een explosieve stijging van de bijzondere bijstand voor kosten beschermingsbewind.
- We een groeiende groep statushouders zien.
- De wettelijke inkomensgrens van de collectieve zorgverzekering is vervallen.
- De Gemeenten zelf kunnen bepalen welke inkomensgrens zij willen hanteren.
- Vanaf 2015 de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en de Compensatie eigen risico (CER) zijn afgeschaft.

Eind 2015 en op 10 mei 2016 zijn deze ontwikkelingen in een beeldvormende politieke markt besproken en is gesproken over het Armoedebeleid 2016-2020. Na verwerking van verschillende inspraakreacties heeft uw raad op 7 september jl. de nota Armoede beleid in aangepaste vorm in een politieke markt besproken.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

De noodzaak om een gedegen armoedebeleid te voeren is sinds de totstandkoming van de vorige nota in 2011 niet minder geworden. Steeds meer mensen leven op of onder de armoedegrens en de kloof tussen arm en rijk is vergroot. Voor Hengelo geldt dat het aantal huishoudens dat tot de doelgroep behoort sinds 2013 is gestegen van 5.700 naar 6.200. Een stijging van bijna 9%.

Met het armoedebeleid, zoals dat geformuleerd is in voorliggende nota, willen wij de mensen in de doelgroep in staat stellen om zo goed mogelijk te participeren in onze samenleving. Hier zetten we ook de komende periode nadrukkelijk op in. Dit past ook in de lijn van het geldende coalitieakkoord.

Met de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015 is het wettelijk kader voor het armoedebeleid gewijzigd. Hiermee wil het Rijk ongerichte financiële bijstand vervangen door individueel maatwerk, waardoor financiële middelen gericht ingezet worden. In de nota gaan beschrijven wij hoe wij daarmee om gaan. De belangrijkste punten in het armoedebeleid 2016-2020:

De cijfers van het CBS maken duidelijk dat het voorzetten van het huidige beleid ten aanzien van de individuele inkomensvoet een goede keuze is. Dit geldt ook voor het handhaven van de inkomensgrens op minimaal 120% van de bijstandsnorm voor het gehele armoedebeleid. Wat de effecten zijn van een verhoging van de inkomensgrens van 120 naar 130% van de bijstandsnorm wordt punt van nader onderzoek.

In dit voorstel wordt het verstrekken van duurzame gebruiksgoederen in de vorm van leenbijstand met de mogelijkheid van kwijtschelding bij het leveren van een tegenprestatie gehandhaafd. Wij intensiveren daarbij de inzet op de kwijtschelding van de leenbijstand via wederkerigheid. Wij willen daarmee eigen inzet en verantwoordelijkheid stimuleren.

Verder is het beleid in de nota er op gericht statushouders op een passende wijze een goede start op het gebied van inrichting van de huisvesting en maatschappelijke participatie te geven. Hier is op onderdelen nog wel nader onderzoek nodig.

Ten aanzien van het minimabeleid en kindpakket blijft e.e.a. in grote lijnen ongewijzigd. We streven echter naar een groter gebruik door de doelgroep, waar dat op dit moment zo'n 30% betreft.

Leden van uw raad hebben tijdens de politieke markt hun zorg uitgesproken over de ontwikkeling van het budget dat benodigd is in het kader van bewindvoering. Wij onderschrijven die zorg. Waar mogelijk proberen wij hier invloed op uit te oefenen. Deze mogelijkheden zijn tot nu toe echter beperkt. Een certificering voor erkende bewindvoerders is daarin een eerste stap.

Daarnaast wordt in de nota voorgesteld om de betrokken inwoners van Hengelo zelf te laten bepalen op welke wijze zij de vergoedingen voor sportieve, culturele, educatieve en maatschappelijke activiteiten willen gaan besteden.

Tenslotte wordt in een pilot bekeken of er mogelijkheden zijn om hen nog verdergaand invloed te laten hebben op de besteding van de gelden die beschikbaar zijn voor het armoedebeleid. Uiteraard houden wij uw raad op de hoogte van de voortgang van deze pilot.

De nota is tot stand gekomen met de inbreng van de Cliëntenraad Minima. Haar inbreng is onder andere in de pilots terug te vinden. Wij zijn de Cliëntenraad erkentelijk voor inzet en inbreng in deze.

Wij verwachten met deze nota een goede basis voor de doorontwikkeling en de uitvoering van het armoedebeleid te hebben gelegd.

Nieuwe ontwikkelingen

Zeer recentelijk, op 11 november jl, ontvingen wij van staatssecretaris Klijnsma een brief m.b.t. de voortgang rond "kansen voor alle kinderen". Daarin wordt geschreven dat alle kinderen in Nederland moeten kunnen meedoen, ook kinderen die opgroeien in een gezin met een laag inkomen. Sport, schoolreis, muziek, het hoort bij de basis van ieder kind. Het kabinet heeft daarom met ingang van 1 januari 2017 structureel 100 miljoen euro per jaar extra vrijgemaakt. Met daarbij de afspraak dat het geld in natura bij kinderen terecht komt zodat zij mee kunnen doen.

Wij gaan er van uit dat in de decembercirculaire duidelijk wordt welke middelen daarvoor aan Hengelo zijn toebedeeld. In de brief wordt opgeroepen om invulling te geven aan het Plan Kansen voor alle kinderen met gebruikmaking van overleggen, voorlichting en ook gebruikmaking van de mening van kinderen. Vanwege deze oproep zal het proces om tot een uitwerking te komen enige tijd in beslag nemen.

Wij verwachten rond het einde van het eerste kwartaal de contouren daarvan aan uw raad te kunnen voorleggen om vervolgens tot een definitieve invulling te komen. Daarbij tekenen de gemeente Hengelo met het door uw raad vastgestelde kindpakket al in veel zaken voorziet.

BESPREK- EN BESLISPUNTEN

De raad wordt gevraagd de nota armoedebeleid 2016-2020 vast te stellen

FINANCIËLE ASPECTEN

Uitvoering vindt plaats binnen de financiële kaders. De voorstellen voor leenbijstand en de kwijtschelding hebben geen financiële gevolgen.

Met de ontwikkelingen voor bewindvoering en statushouders is in de begroting vanaf 2017 reeds rekening gehouden.

BIJLAGE(N)

Nota Armoedebeleid 2016-2020

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

Armoedebelaid gemeente Hengelo 2016-2020

oktober 2016

Inhoudsopgave

	Pag.
Samenvatting	3
1. Inleiding	4
Waarom schrijven we deze	4
Leeswijzer	4
Totstandkoming	5
2. Met respect	6
3. Huidig beleid	7
Coalitieakkoord	7
Armoedebeleid 2012-2015	7
4. ontwikkelingen	10
Inkomensondersteuning	10
Bijzondere bijstand	10
Minimabeleid en kindpakket	11
Ziektekosten en eigenbijdragen	12
Overig	12
5. Nieuw Beleid	13
Algemeen	13
Voorstellen	13
6. Financiële en personele gevolgen	17
 Bijlagen	
Bijlage 1: omvang doelgroep	18
Bijlage 2: feiten en cijfers	19
Bijlage 3: huidige pakket minimaregelingen	21

Samenvatting

De gemeente Hengelo heeft al jaren een goed armoedebeleid. We kennen een goed pakket van voorzieningen. De vorige beleidsnota bestreek de periode tot en met 2015. Het is dan ook nu het moment, mede naar aanleiding van lokale en landelijke ontwikkelingen, dit beleid te heroverwegen en waar nodig te actualiseren. De nota is tot stand gekomen met betrokkenheid van de Cliëntenraad Minima Hengelo, de cliëntenraad WMO en de Adviesraad Inkomen en Arbeid.

Armoede belemmert mensen om te participeren in de samenleving. Wij achten dit niet acceptabel. Met ons armoedebeleid willen we er voor zorgen dat alle mensen in Hengelo mee kunnen doen. Dat zeker in een tijd waarin het aantal mensen dat onder de lage-inkomensgrens leeft nog steeds toeneemt. Onze bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar kinderen. Het in 2014 vastgestelde kindpakket maakt integraal deel uit van ons oude en nieuwe armoedebeleid.

Met de nota zetten we accenten in het bestaande beleid. Dit betreft nadrukkelijker aandacht voor hetgeen al is afgesproken, het stimuleren van gebruik en een aantal uitbreidingen. Dit laatste betreft bijvoorbeeld de aandacht voor statushouders en het deels vergoeden van zomerkampen voor kinderen. Ook komen we tegemoet aan de wens van Cliëntenraad Minima Hengelo een ruimere bestedingsmogelijkheid te bieden voor de tegemoetkoming van de bijdrage voor sportieve-, culturele- en maatschappelijke doeleinden.

Tenslotte stellen we een pilot voor die tegemoet komt aan het door raadsfracties en de Cliëntenraad Minima Hengelo gewenste maatwerk.

Dit en ook andere delen van de nota passen binnen de kaders van de voor de transities vastgestelde nota "Met respect....". Versterken van eigen kracht, zorg en ondersteuning op maat, het goede behouden en het een en ander vooral richten op ondersteuning bij Participatie. We hebben ook nadrukkelijk ingezet op ontschotten en verbinden van zorg, welzijn, jeugd, onderwijs en participatie. Ook bij de uitvoering van deze nota sturen wij op samenwerking en ontschotting.

Wij zien nu dat de budgetten voor het armoedebeleid niet altijd toereikend zijn. Dit is o.a. het gevolg van het feit dat het economisch herstel enigszins achterblijft, het toenemende gebruik van beschermingswind en ook de komst van meer statushouders. De nieuwe voorstellen hebben gevolgen voor de budgetten. Deze zijn verwerkt in de begroting.

Hoofdstuk 1 Inleiding

In 2011 heeft de raad het beleidsplan armoedebestrijding gemeente Hengelo (armoedebeleid 2012-2015) vastgesteld. Dit beleidsplan vormt samen met de verordening maatschappelijke participatie het gemeentelijk kader voor het huidige armoedebeleid. Veel onderdelen uit het beleidsplan uit 2011 zijn nog steeds van kracht. Maar er zijn verschillende landelijke ontwikkelingen die aanleiding zijn om het huidige beleid te herzien.

De noodzaak om een gedegen armoedebeleid te voeren is sinds de totstandkoming van de vorige nota in 2011 niet minder geworden. Integendeel, steeds meer mensen leven op of onder de armoedegrens en de kloof tussen arm en rijk is vergroot. Hoewel we eind 2015 een licht herstel lijken te zien is de economische crisis daar voor een redelijk deel debet aan. Volgens de laatste cijfers groeien in Nederland 400.000 kinderen in armoede op, dat zijn er 124.000 meer dan in 2007. Eind 2014 zijn er 726.000 (ruim 10%) huishoudens met een inkomen onder de lage-inkomensgrens. Ruim 190.000 huishoudens hebben gedurende meer dan vier jaar een dergelijk inkomen. Onlangs heeft het CBS aangegeven dat het aantal huishoudens dat langdurig in armoede leeft wederom is gestegen. Daarnaast heeft het CBS aangegeven dat het voor deze groep huishoudens bijna niet mogelijk is uit de armoede te komen.

Met het armoedebeleid van de gemeente Hengelo willen wij de mensen in de doelgroep in staat stellen om zo goed mogelijk te participeren in onze samenleving. Hier zetten we ook de komende periode nadrukkelijk op in . Wij kunnen er echter niet alle problemen mee oplossen. Wij kunnen en willen ook niet alle voor de doelgroep negatief uitvallende maatregelen op nationaal niveau repareren. Wij faciliteren participatie met bijzondere aandacht voor kinderen.

Voor Hengelo geldt dat het aantal huishoudens dat tot de doelgroep behoort sinds 2013 is gestegen van 5.700 naar 6.200. Een stijging van bijna 9%. De 6200 is 16,6% van het totaal aantal huishoudens in Hengelo. Dit is hoger dan het landelijk gemiddelde van 15,4%. Overigens ligt het percentage in Enschede (21,4) en Almelo (21,6) nog hoger.

Met de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015 is het wettelijk kader voor het armoedebeleid gewijzigd. Hiermee wil het Rijk ongerichte financiële bijstand vervangen door individueel maatwerk, waardoor financiële middelen gericht ingezet worden. In hoofdstuk vier gaan we daar nader op in.

Leeswijzer

In deze beleidsnota worden – na het uitzetten van de kaders en een korte terugblik- de uitgangspunten van het armoedebeleid voor de komende jaren weergegeven.

In hoofdstuk 2 refereren wij aan de nota “Met respect...” waarin de gemeenteraad de kaders voor beleid in het sociale domein heeft vastgesteld. In hoofdstuk 3 geven wij een korte samenvatting van het huidige beleid. Hoofdstuk 4 geeft een overzicht van ontwikkelingen sinds de vaststelling van de vorige nota. In hoofdstuk 5 geven we een aantal voorstellen voor aanpassing en vernieuwing van het huidige beleid. In hoofdstuk 6 gaan we in op de financiële en personele consequenties.

Totstandkoming

Bij het tot stand komen van deze nota zijn de Cliëntenraad Minima Hengelo (CMH) en de gemeenteraad betrokken. De CMH heeft hiervoor in januari 2016 een bijeenkomst georganiseerd. Hun inbreng is meegenomen bij het ontwikkelen van het nieuwe armoedebeleid. Daarnaast hebben wij tijdens de beeldvormende politieke markten op 15 december 2015 en 10 mei 2016 de gemeenteraad betrokken bij het ontwikkelen van ons nieuw beleid. Tijdens de politieke markten is vooral aangedrongen op maatwerk. Niet het aanbod moet leidend zijn, maar de vraag. Dit is ook een signaal vanuit de CMH. Zij geven aan dat aansluiten bij de klant en zijn of haar specifieke situatie erg belangrijk is. Daarbij pleit de CMH voor een uitbreiding van o.a. het sport- en cultuurfonds in die zin dat meerdere sporten vergoed gaan worden en een keuzevrijheid in de besteding van de vergoeding voor sportieve en culturele activiteiten. Ook pleit de CMH voor het herinvoeren van het schoolzwemmen. Dit past naar mening van de CMH ook in het project “Een gezonde toekomst dichterbij”. Op het maatwerk komen wij terug in hoofdstuk 5 (nieuw beleid).

Hoofdstuk 2 Met respect...

In het beleidsplan *Met respect... op weg naar een nieuw stelsel voor maatschappelijke ondersteuning* geven wij vorm aan het organiseren van de maatschappelijke ondersteuning in onze stad. Hengelo is, net als andere gemeenten, sinds 2015 verantwoordelijk voor meer taken op sociaal gebied. Helaas krijgen wij hiervoor minder geld dan daarvoor beschikbaar was. Dus moeten wij keuzes maken wat we wel of niet financieren. En dat doen wij in het beleidsplan met respect... Respect voor inwoners die het zelf misschien (even) niet alleen redden, maar ook met respect voor de vele vrijwilligers, mantelzorgers en professionals die zich inzetten voor deze inwoners.

Doel van het nieuwe stelsel is dat alle inwoners van Hengelo zo snel mogelijk zelf, met hulp van het netwerk, een antwoord vinden op hun vraag. Lukt dat niet, dan kunnen ze bij de gemeente een beroep doen op hulp en ondersteuning, waarbij de hulpverleners maatwerk leveren. Dat maakt dat we de hulp en ondersteuning voor iedereen toegankelijk, goed en betaalbaar kunnen houden.

De volgende uitgangspunten vinden we daarbij belangrijk:

- Versterken van eigen kracht van mensen en hun omgeving.
- Iedereen krijgt zoveel mogelijk de ondersteuning en zorg (op maat) die hij/zij nodig heeft.
- Eén huishouden (één gezin), één plan en waar nodig één regisseur.
- Behoud het goede.
- Ontwikkelen en verbeteren van werkwijze gericht op eigen kracht van mensen en omgeving.
- Sterke inzet op welzijn, mantelzorg en vrijwilligers en de hierbij benodigde voorzieningen.
- Ontschotten en verbinden van zorg, welzijn, jeugd, onderwijs en participatie.
- Begeleiding vooral richten op ondersteuning bij participatie.
- Verhogen van doelmatigheid, zorg dragen voor productieve prikkels en minder bureaucratie.
- Ruimte voor en vertrouwen in professionals.

Hoofdstuk 3 Huidige beleid

Coalitieakkoord

In het coalitieakkoord 2014-2018 is aangegeven dat armoede en schulden actieve deelname aan de maatschappij belemmeren. Wij hebben een perspectief geschetst hoe het armoedebeleid en schuldhulpverlening verbonden kunnen worden met de participatiedoelenden. Het bestrijden en tegengaan van armoede en schulden stimuleert de participatie van mensen.

Een groep waarbij de deelname aan de maatschappij bijzondere aandacht moest krijgen zijn kinderen. Dit moest in de vorm van een te ontwikkelen kindpakket. Met dit pakket zorgen we er voor dat alle kinderen mee kunnen doen in onze samenleving ongeacht de thuissituatie.

Armoedebeleid 2012-2015

In 2011 hebben wij het armoedebeleid 2012-2015 vastgesteld. Hoofddoel was om vorm te geven aan een breed gedragen armoedebeleid. Een beleid dat tegemoet moest komen aan de wens om inkomensondersteuning te bieden aan mensen met een minimum inkomen en deze mensen in staat te stellen te participeren. Uitgangspunt was te komen tot een adequaat pakket armoedemaatregelen voor onze doelgroep. Subdoelen waren inkomensondersteuning, het bevorderen van maatschappelijke participatie, inzet van schuldhulpverlening en het bestrijden van niet-gebruik. Om dit te bereiken zijn 9 voorstellen om het beleid aan te passen vastgesteld. In het hiernavolgende worden deze voorstellen langsgelopen en kort toegelicht.

Door wettelijke ontwikkelingen (zie hoofdstuk 4) en besluiten van de gemeenteraad (invoering kindpakket en hoogte inkomensgrens doelgroep) zijn de beleidsuitgangspunten gewijzigd.

1. Inkomensondersteuning

Inwoners van Hengelo die langdurig zijn aangewezen op een minimum inkomen kunnen gebruik maken van inkomensondersteuning in de vorm van de **langdurigheidstoeslag**. Onder langdurig wordt een periode van 3 jaar verstaan. De hoogte van deze toeslag is niet gewijzigd. We zien het aantal toekenningen in 2015 licht dalen door strengere wettelijke toekenningscriteria. Het CBS geeft aan dat mensen die een keer onder de armoedegrens leven, maar moeilijk in staat zijn om deze positie te verbeteren. Wij menen dat deze toeslag een goede maatregel is om gezinnen, die langdurig onder de armoedegrens leven, in staat te stellen rond te komen.

Jaar	Aantal toekenningen
2012	1226
2013	1163
2014	1295
2015	1249

De **inkomensgrens** voor de individuele bijzondere bijstand en de collectieve zorgverzekering is vastgesteld op **120%** van de bijstandsnorm. Voor de overige voorzieningen gold het wettelijk maximum van 110% van de bijstandsnorm.

2. Bijzondere bijstand

Inwoners van Hengelo kunnen bijzondere bijstand ontvangen als zij geen middelen hebben om te voorzien in de uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten van het bestaan en zij deze kosten niet kunnen betalen uit de bijstandsuitkering. Wij verstrekken bijzondere bijstand voor onder andere duurzame gebruiksgoederen, medische kosten, kosten beschermingsbewind, maaltijdvoorziening en begrafenis kosten (zie bijlage 2). Wij stellen twee maal per jaar de voorwaarden vast om in aanmerking te komen voor bijzondere bijstand. Vanaf 2012 hebben wij het beleid voor het verstrekken van duurzame gebruiksgoederen gewijzigd.

Duurzame gebruiksgoederen, met uitzondering van koelen, wassen en koken, werden vanaf dat moment verstrekt in de vorm van **leenbijstand** in plaats van verstrekking om niet. Gedachte was dat leenbijstand ook een stimulans kan zijn voor de cliënt om zijn financiële situatie te verbeteren. Aflossen zou een extra stimulans kunnen zijn om aan het werk te gaan. Mensen zonder kansen op werk kunnen op basis van het uitgangspunt van wederkerigheid 'bijstand om niet' verkrijgen door tegenover de lening een prestatie te leveren en zo de lening om te zetten naar bijstand om niet.

Uit de praktijk blijkt dat van deze mogelijkheid om een tegenprestatie te laten verrichten nauwelijks gebruik wordt gemaakt. Voor zowel de klanten als onze medewerkers is dit nog wennen. Er is minder gebruik van gemaakt dan wij verwacht hadden. We hebben tot nu toe vooral een daling in het aantal aanvragen gezien en slechts zelden een afgesproken tegenprestatie. In 2015 is slechts 1 maal gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Wij gaan hier hernieuwd en intensiever aandacht aan besteden. Dit door scholing van de medewerkers en hernieuwde voorlichting aan de klanten.

Voor de aanschaf van de apparaten voor koelen, wassen en koken is een uitzondering gemaakt vanuit de gedachte dat deze apparaten een basisvoorziening zijn. Deze verstrekken we nog steeds 'om niet'. We zien dat daar ook meer gebruik van wordt gemaakt. Ten aanzien van de overige verstrekkingen maken mensen zo blijkt uit gesprekken met klanten nadrukkelijker een afweging of ze tot vervanging/aanschaf over willen gaan via onze regelingen.

3. Minimabeleid (inclusief kindpakket)

Het **sport- en cultuurfonds** is een belangrijk onderdeel van ons armoedebeleid. De basisgedachte van dit fonds is dat elke inwoner, ongeacht zijn of haar inkomen, gebruik moeten kunnen maken van sport- en cultuurvoorzieningen. Met het wegnemen of het verlagen van de financiële drempel voor deelname wordt beoogd inwoners met een laag inkomen te stimuleren tot deelname en participatie in de samenleving. Structurele deelname aan sport en/of cultuurvoorzieningen draagt immers bij aan leefbaarheid in de wijk, een gezonde(re) leefstijl en een actieve(re) deelname aan de sociale omgeving van inwoners. Deze regeling is in 2011 aangepast. De **kortingsregeling** voor de Schouwburg is ook mogelijk gemaakt voor andere gesubsidieerde culturele instellingen zoals Metropool.

Besloten is **computers** te verstrekken aan gezinnen met schoolgaande kinderen. Dit vanuit de gedachte dat een schoolgaand kind c.q. een gezin met meerdere schoolgaande kinderen thuis over een computer moet kunnen beschikken. We verstrekken jaarlijks ruim 100 computers aan gezinnen met schoolgaande kinderen. Dit heeft bijgedragen aan de mogelijkheid van kinderen om thuis

huiswerk te kunnen maken. Daarnaast zijn in veel gevallen ook de ouders mee gedigitaliseerd. In onze digitale maatschappij is dat van groot belang om volwaardig mee te kunnen doen.

4. Ziektekosten en eigen bijdragen

Inwoners van Hengelo met een laag inkomen kunnen gebruik maken van de collectieve zorgverzekering. Zij betalen een lagere premie en zijn voor veel voorkomende ziektekosten beter verzekerd. Hierdoor beogen wij dat zij niet of minder geconfronteerd worden met onverwachte ziektekosten. Van alle inwoners van Hengelo met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm maakt 88% gebruik van deze regeling en 66% met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm (bron BS&F).

Met de zorgverzekeraar is het overleg voortgezet om tot een volledige **dekking van ziektekosten** te komen. Jaarlijks wordt bekeken op welke wijze hier invulling aan wordt gegeven. Op deze wijze worden mensen niet geconfronteerd met (onverwachte) ziektekosten c.q. eigen bijdragen. Voor de gemeente is het aantal aanvragen bijzondere bijstand gedaald. Tenslotte is ook het risico op betalingsachterstanden en daarmee schulden bij de zorgverzekeraar verminderd.

Voor verschillende vormen van zorg en dienstverlening worden verschillende **eigen bijdragen** geheven. Eigen bijdragen worden meestal ingezet om mensen bewust te laten worden van de kosten die ze maken. In 2011 is voorgesteld een diepgaande discussie te starten over het wel of niet standaard vergoeden van eigen bijdragen. Deze discussie heeft plaatsgevonden naar aanleiding van de transities in het sociaal domein. Hier komen we in hoofdstuk vijf op terug.

5. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen tot en met 2015

De gevolgen van de **invoering van diftar (betalen deels gebaseerd op aanbod van vuil)** in Hengelo worden via een goede voorlichting onder de aandacht gebracht van onze klanten en andere mensen met een minimum inkomen. Dit is gedaan via aandacht in het blad Alinea dat onze klanten maandelijks ontvangen en via radio Hengelo gericht op alle inwoners van Hengelo.

6. Overige

Tot slot zijn **criteria** opgesteld voor de **Stadsbank** zodat de kosten maximaal € 580.000 zouden zijn. Wij hebben deze criteria en een beleidsplan schuldhelpverlening opgesteld. Uw raad heeft op 20 juni 2016 een nieuw beleidsplan schuldhelpverlening vastgesteld met daarin het beleid op het gebied van de schuldhelpverlening voor de komende jaren.

Hoofdstuk 4 Ontwikkelingen

1. Inkomensondersteuning

In de Participatiewet staat een aantal maatregelen met gevolgen voor het armoedebeleid. Dit betreft de individuele inkomenstoelage, de afschaffing van de categoriale bijzondere bijstand en het vrijlaten van de inkomensgrens.

Het Rijk heeft in 2015 de **langdurigheidstoelage** afgeschaft en vervangen door de **individuele inkomenstoelage**. Deze toeslag is bedoeld voor mensen die langdurig moeten rondkomen van een laag inkomen en geen zicht hebben op inkomensverbetering. De voorwaarden om voor deze nieuwe toeslag in aanmerking te komen zijn grotendeels wettelijk bepaald. De gemeente mag zelf in een verordening bepalen hoelang een inwoner over een laag inkomen moet beschikken en de hoogte van de toeslag. De toeslag mag niet automatisch worden toegekend, maar uitsluitend op aanvraag. De voorwaarden en de hoogte van de toeslag die golden voor de langdurigheidstoelage hebben we niet gewijzigd voor de individuele inkomenstoelage.

In 2014 ontstond de mogelijkheid om de **inkomensgrens van 120%** van de bijstandsnorm weer voor het gehele armoedebeleid in te voeren. Van die gelegenheid heeft de gemeente Hengelo gebruik gemaakt. Vanuit de gedachte een sociale gemeente te willen zijn en mensen zo goed mogelijk te ondersteunen bij participeren in de samenleving menen wij dat een goede keuze is. Een aantal gemeenten heeft de inkomensgrens van het armoedebeleid inmiddels op 130% van de bijstandsnorm gezet. Dit gebeurt met name om het nadeel bij het aanvaarden van werk te voorkomen.

De **categoriale bijzondere bijstand** is (met uitzondering van de zorgverzekering) per 1 januari 2015 afgeschaft. Gemeenten zijn niet langer bevoegd om categoriale bijzondere bijstand aan specifieke doelgroepen te verstrekken. Als voorbeelden noemen we de schoolkostonoelage en de individuele inkomenstoelage. Wij hebben hiervoor een oplossing gevonden die de drempel voor de inwoners en de administratieve lasten zo gering mogelijk houdt. De aanvraagprocedure is door het toezenden van het (deels ingevulde) aanvraagformulier simpel gehouden voor onze klanten. Dit heeft goed gewerkt.

2. Bijzondere bijstand

Een andere ontwikkeling is de explosieve stijging van de bijzondere bijstand voor **kosten beschermingsbewind**. Als gemeente kunnen we hier geen invloed op uitoefenen. Deze ontwikkelingen hebben wel financiële gevolgen voor het budget. We zien een stijging van de uitgaven voor bijzondere bijstand in 2015 (1,9 miljoen) ten opzichte van 2014 (1,7 miljoen).

We verwachten wel een toename van het gebruik van de voorzieningen van de bijzondere bijstand en het sport- en cultuurfonds door de komst van een groeiende **groep statushouders**. In 2015 moest Hengelo 150 statushouders huisvesten en in 2016 is dit aantal opgelopen naar ongeveer 225. Wij gaan onderzoeken op welke wijze wij voor deze groep inwoners een adequate oplossing kunnen bieden voor het maken van een goede start op het gebied van o.a. de inrichting van de huisvesting, maar ook maatschappelijke deelname en participatie. Deze ontwikkeling raakt dus ook het minimabeleid.

3. Minimabeleid en kindpakket

Landelijk zien we verder dat vele gemeenten vergelijkbare voorzieningen (kindpakket en voorzieningen voor sportieve en culturele activiteiten) hebben zoals we die in Hengelo kennen. Hierin zien we geen bijzondere ontwikkelingen.

In 2015 heeft de gemeenteraad het zogenaamde **kindpakket** (zie bijlage 3) vastgesteld. Al in het coalitieakkoord was afgesproken dat de positie van kinderen die in armoede leven bijzondere aandacht verdient. De gevolgen van het opgroeien in armoede draagt een kind lang met zich mee. Het kan ook leiden tot niet participeren. Om hieraan zoveel mogelijk het hoofd te bieden hebben wij een kindpakket opgesteld. De maatregelen die daar in opgenomen zijn, zijn in overleg met de betrokken partners (leerlingen voortgezet onderwijs, Cliëntenraad Minima Hengelo, Adviesraad Inkomen en Arbeid en de Kinderombudsman) tot stand gekomen. In het pakket zijn enerzijds al bestaande mogelijkheden gebundeld. Nieuw waren de aanschaf van een fiets en de mogelijkheid om gelden voor sport zodanig te combineren dat (bijna) gratis zwemles mogelijk werd.

Vanaf 2015 vergoeden we nagenoeg de kosten **van zwemlessen bij het Twentebad**. Ouders moeten een eigen bijdrage betalen van €5 per maand. Dit is opgenomen in het kindpakket. Het effect is een toename van het aantal kinderen dat is gaan zwemmen en waarvoor een vergoeding is verstrekt. In 2014 is voor 120 kinderen een vergoeding verstrekt, in 2015 173. Dit levert een goede bijdrage aan veiligheid, gezondheid en participatie van de kinderen.

Daarnaast is een jaarlijkse **financiële bijdrage ingevoerd aan de stichting Voedselbank** (gericht op kinderen) en de **stichting Jeugdsportfonds** van ieder € 10.000. Dit wordt verstrekt in de vorm van een subsidie. In de begroting leggen we expliciet vast dat de subsidie ten behoeve van het armoedebestrijd met 2 maal €10.000 wordt verbonden aan deze twee stichtingen. De Voedselbank draagt er aan bij dat gezinnen met kinderen wekelijks een voedselpakket ontvangen. Hiermee zijn zij in staat de kinderen een (gezonde) maaltijd voor te zetten. Daarnaast geven ze extra's op bijzondere momenten zoals Sinterklaas. Het Jeugdsportfonds stelt door de bijdrage ca. 70 extra kinderen in staat deel te nemen aan sport in verenigingsverband. We vinden het belangrijk dat kinderen op deze manier kunnen participeren in de samenleving. En het is bovendien van belang voor de gezondheid van de kinderen dat ze bewegen. Het Jeugdsportfonds is ook een voorliggende voorziening ten opzichte van de bijdrage van het sport- en cultuurfonds van ons minimabeleid. Dit houdt in dat wanneer het Jeugdsportfonds een vergoeding verstrekt er geen bijdrage van het sport en cultuurfonds hoeft te worden verstrekt. Met de subsidie aan de Voedselbank en het Jeugdsportfonds wordt in Hengelo een goed voorzieningenpakket geboden.

Elders zien we nog andere ontwikkelingen:

- De opkomst van kledingbanken. De inwoners van Hengelo mogen gebruik maken van de voorziening in Goor.
- Weggeefwinkels.
- De stichting Present en haar aanbod.
- Gemeenten maken gebruik van de Stichting Leergeld. Deze stichting voert op vergelijkbare wijze als in Hengelo minimaregelingen uit voor deze gemeenten.

4. Ziektekosten en eigen bijdragen

De **wettelijke inkomensgrens van de collectieve zorgverzekering** is vervallen. Gemeenten kunnen zelf bepalen welke inkomensgrens zij willen hanteren. In Hengelo hebben wij deze op 120% van de bijstandsnorm gehouden.

Vanaf 2015 zijn de **Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten** (Wtcg) en de Compensatie eigen risico (CER) afgeschaft. Gemeenten moeten dit compenseren. Wij hebben dat voor inwoners van Hengelo met een laag inkomen gecompenseerd via de collectieve zorgverzekering. In de collectieve zorgverzekering zijn in het aanvullende pakket 3 vergoedingen opgenomen van de meest voorkomende kosten die chronisch zieken en gehandicapten maken. Ook vergoedt de zorgverzekeraar de kosten van het (wettelijk) eigen risico volledig. Hiermee ondersteunen wij deze groep inwoners ook met de (beperkte) afschaffing van de aftrek van ziektekosten bij de belastingaangifte.

Besloten is ook om de **eigen bijdragen die vanuit de Wmo** worden opgelegd te compenseren via de collectieve zorgverzekering. Hiermee is de lijn ingezet om met deze zorgverzekering een verbinding tot stand te brengen tussen (zorg-)kosten vanuit de Wmo en de Participatiewet. Wij zien dit als onderdeel van het verder integreren van deze beleidsvelden. Dit moet tot (financiële) voordelen leiden.

5. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Vanaf 2016 kunnen inwoners van Hengelo alleen nog maar in aanmerking komen voor **kwijtschelding** van het vaste deel van de afvalstoffenheffing en niet meer voor het variabele deel.

6. Overige

Wij willen dat zoveel mogelijk inwoners van Hengelo kunnen participeren en gebruik maken van de voorzieningen die hiertoe kunnen bijdragen. Dat kunnen we niet alleen. Daar hebben we andere partijen voor nodig. We maken hiervoor al langere tijd gebruik van het maatschappelijk middenveld. Met de komst van **Wijkkracht** zijn we nog beter in staat de inwoners van Hengelo te bereiken en de regelingen om deel te kunnen nemen onder de aandacht te brengen. Hiermee is weer een stap gezet om het niet gebruik van regelingen op zowel lokaal als landelijk niveau tegen te gaan.

Op regionaal gebied vindt met de gemeenten Borne en Haaksbergen **samenwerking** plaats op het terrein van de Participatiewet en het armoedebeleid. We stemmen het beleid van de gemeenten op elkaar af, maar respecteren de plaatselijke verschillen. Dit kan soms gevolgen hebben voor keuzes in Hengelo.

De gemeente Hengelo heeft de regeling voor gratis **openbaar vervoer** aangepast. Doelgroep is nu de 65+-er met een laag inkomen (<120% van de bijstandsnorm). De regeling wordt uitgevoerd binnen sociale zaken en hoort feitelijk nu bij ons armoedebeleid. Er is een budget beschikbaar van € 50.000. Dat betekent maximaal 660 kaarten die beschikbaar zijn. In 2016 zijn tot op heden ca 630 kaarten verstrekt. De regeling is voor twee jaren vastgesteld (2016 en 2017).

Hoofdstuk 5. Nieuw beleid

Algemeen

Ons armoedebeleid bestaat uit een aantal onderdelen. Allereerst het minimabeleid oftewel het sport- en cultuurfonds en het kindpakket. Het gaat hierbij om bijdragen voor sportieve, culturele, educatieve en maatschappelijke activiteiten. Daarnaast kennen we de bijzondere bijstand. We verstrekken duurzame gebruiksgoederen in de vorm van leenbijstand. Dit met uitzondering van koelen, wassen en koken, hier vindt verstrekking 'om niet' plaats door middel van vouchers. Uitgangspunt is dat er geen voorliggende voorziening is, de kosten noodzakelijk zijn en dat niet gereserveerd kan worden. Daarnaast kennen we de individuele inkomenstoeslag en de collectieve zorgverzekering.

Het huidige beleid zetten wij voor wat betreft deze onderdelen voort, tenzij in de volgende voorstellen of uit besluitvorming in uw raad iets anders volgt. Een opgave hierbij is het gebruik door volwassenen te stimuleren. We zien dat vooral deze groep minder gebruik maakt van de aangeboden voorzieningen. Het huidige beleid is op hoofdpunten in bijlage 3 opgenomen.

Een oriëntatie bij andere gemeenten heeft ons geleerd dat het pakket in Hengelo de toets der kritiek kan doorstaan. Wij hebben weinig of geen voorzieningen aangetroffen die Hengelo niet kent of eerder niet overwogen heeft. Hengelo kan, zeker in tijden van krappe middelen, trots zijn op het huidige pakket.

Voorstellen

1. Inkomensondersteuning

- a. Gelet ook op de constatering van het CBS in hoofdstuk 1 achten wij het voorzetten van het huidige beleid ten aanzien van de individuele inkomenstoeslag een goede keuze.
- b. Dit geldt ook voor het handhaven van de inkomensgrens op 120% van de bijstandsnorm voor het gehele armoedebeleid.
- c. Onderzoeken wat de effecten zijn van het verhogen van de inkomensgrens van 120 naar 130% van de bijstandsnorm.

2. Bijzonder bijstand

- a. Wij handhaven het verstrekken van duurzame gebruiksgoederen in de vorm van **leenbijstand** met de mogelijkheid van kwijtschelding bij het leveren van een tegenprestatie. Hiermee zetten we de koers zoals in hoofdstuk 3 is aangegeven voort.
- b. Wij intensiveren de inzet op de **kwijtschelding van de leenbijstand via wederkerigheid**. Wij willen hiermee bereiken dat mensen door eigen inzet en verantwoordelijkheid kwijtschelding te bereiken.
- c. Ten aanzien van de ontwikkelingen rond (de kosten van) de **bewindvoering** verzetten wij ons nadrukkelijk tegen de landelijke ontwikkelingen. We zetten nadrukkelijk in op een verhoging van de rijksbijdrage voor de bijzondere bijstand. In onze uitvoering zoeken we zoveel mogelijk de grenzen op om kosten te voorkomen of te minimaliseren. We willen hiermee bereiken dat deze kosten minder op het bijzondere bijstand budget drukken.
- d. **Statushouders** geven we op een passende wijze een goede start op het gebied van inrichting van de huisvesting en maatschappelijke participatie. Waar mogelijk gaan we kijken of we via collectieve inkoop de kosten verder kunnen drukken.

3. Minimabeleid en kindpakket

Minima voorzieningen (sport- en cultuurfonds)

Inhoudelijk kan dit pakket in grote lijnen ongewijzigd blijven. We zien echter dat op dit moment maar zo'n 30% van de doelgroep gebruik maakt van het fonds. We hebben al eerder actie ondernomen om het **gebruik te bevorderen**. Om onduidelijke redenen zijn we er niet in geslaagd het gebruik daadwerkelijk te laten toenemen. Wij willen hier een onderzoek doen naar de achterliggende oorzaken hiervan. Op basis van analyse kijken we of er redenen zijn andere maatregelen aan te bieden. In de nota "Met respect ..." hebben we vastgesteld de toegang tot ondersteuning via het zorgloket te laten verlopen. Naast deze toegang stellen wij voor gebruik te maken van andere vindplaatsen.

Minima voorzieningen

- a. Wij gaan onderzoek doen naar de achterliggende oorzaken voor niet-gebruik.
- b. Wij gaan aandacht besteden aan andere dan de tot nu toe aangeboorde vindplaatsen. Bijvoorbeeld een stand bij supermarkten.
- c. Wij zetten Wijkkracht in om het gebruik te bevorderen.
- d. We zetten de consultants WMO en Jeugd tijdens de keukentafelgesprekken in om het gebruik te bevorderen.

Kindpakket

Wij geven voor de kosten van **vakantieactiviteiten** in Nederland een bijdrage. Vanuit de praktijk komen verzoeken binnen om kinderen uit gezinnen met een laag inkomen deel te laten nemen aan vakantiecampen. De kosten van deze kampen zijn (veel) hoger dan de vergoeding. Dit kan voor veel gezinnen een belemmering zijn om een kind deel te laten nemen. Wij vinden het van belang dat ook deze kinderen hun vakantie verhalen kunnen vertellen. Deel van de dekking is mogelijk via het Menzisbudget (1 euro per verzekerde per maand). Met dit budget ondersteunt de zorgverzekeraar gezondheid bevorderende projecten financieel. Hiermee kunnen we een deel van de kosten van deze activiteiten vergoeden, voor zover het geen commercieel opgezette kampen betreft. Inzet van dit budget, door de zorgverzekeraar, gericht op kinderen past binnen ons beleid.

Kindpakket

- e. We stellen voor de vergoeding voor deze kampen op te nemen in het kindpakket, voor zover dit past binnen het Menzisbudget.

We verstrekken jaarlijks subsidie aan de Stichting Voedselbank Midden Twente en de Stichting Jeugdsportfonds. Het subsidieplafond wordt jaarlijks bij de begroting vastgesteld op 2 x € 10.000. Bij nieuwe aanbieders zal worden afgewogen of dit noodzakelijk en wenselijk is. Dit komt dan bij de afweging van nieuw beleid aan de orde.

Kindpakket

- f. We stellen voor jaarlijks subsidie te verstrekken aan de Stichting Voedselbank en de Stichting Jeugdsportfonds.

Studenten kunnen geen gebruik maken van de voorzieningen van het kindpakket en het sport- en cultuurfonds. Dit hebben wij vastgelegd in de verordening. Zij kunnen gebruik maken van voorzieningen binnen het onderwijs, die vaak om niet of voor een kleine eigen bijdrage worden aangeboden. Het gevolg hiervan is wel dat kinderen van studenten ook geen gebruik kunnen maken van de voorzieningen van het kindpakket. Dit vinden wij geen gewenste situatie en stellen dan ook voor het kindpakket ook beschikbaar te stellen voor kinderen van studenten. Wij verwachten dat dit leidt tot een geringe stijging van de uitgaven.

Kindpakket

- g. We stellen voor kinderen van studenten in aanmerking laten komen voor het kindpakket.

Voorstellen Cliëntenraad minima Hengelo (CMH)

Voor wat betreft de inbreng van de CMH hebben wij het volgende overwogen.

Het sport- en cultuurfonds kent al de mogelijkheid **meerdere sporten** te vergoeden. Hiervoor geldt echter wel een maximale bijdrage per subsidiejaar.

Wij zijn van mening dat het halen van een **zwemdiploma** voor kinderen de eigen verantwoordelijkheid van ouders is. We vinden het wel belangrijk dat ook kinderen uit de doelgroep de mogelijkheid krijgen een zwemdiploma te halen. Daarom hebben wij in 2015 in het kindpakket de vergoeding van de kosten voor zwemlessen opgenomen. We vergoeden deze nagenoeg helemaal.

Keuzevrijheid

De Cliëntenraad Minima Hengelo en de gemeenteraad hebben aangegeven maatwerk mogelijk te willen maken bij toekenningen in het armoedebelief. Inwoners mogen zelf bepalen op welke wijze zij de vergoeding voor sportieve, culturele, educatieve of maatschappelijke activiteiten willen gaan besteden. De activiteiten hoeven niet alleen in Hengelo plaats te vinden. Hierbij valt te denken aan de aanschaf van een museumjaarkaart. Hiermee is de keuzevrijheid bij de besteding van de gelden voor sportieve en culturele activiteiten op advies van de CMH en andere insprekers verruimd. Dit biedt meer mogelijkheden voor de klanten. Dit betreft een nadere uitleg van de toepassing van artikel 5 van de verordening maatschappelijke participatie. De verordening hoeft hiervoor niet aangepast te worden.

Maatwerk

- h. We stellen voor de inwoners van Hengelo zelf te laten bepalen op welke wijze zij de vergoedingen voor sportieve, culturele, educatieve en maatschappelijke activiteiten willen gaan besteden.

Variant volledig maatwerk

We kunnen ook de keuze vrijheid voor besteding van de diverse middelen meer bij de inwoner zelf laten. We verstrekken dan 1 maal per jaar een bedrag. Dit bedrag is een gemiddelde (nader te bepalen) van het gebruik over een periode van vijf jaren van sport- en cultuurfonds en bijzondere bijstand. Daarboven op een deel van de door ons bespaarde uitvoeringskosten. Wij willen de voorzieningen uit het kindpakket hier (vooralsnog) buiten laten gelet op de kwetsbaarheid van deze groep.

De inwoner bepaalt dan zelf op welke wijze hij het geld besteedt om deel te nemen en te participeren in de samenleving en welke gebruiksgoederen hij koopt etc. De enige controle die

plaatsvindt is of de inwoner tot de doelgroep hoort. Voordeel hiervan is dat de inwoner meer vrijheid heeft om ondersteunende financiële middelen naar eigen welbevinden in te zetten. Daarnaast geeft dit een vermindering van de administratieve lasten, zowel voor inwoners als voor de gemeente. Nadeel is dat de wetgever deze werkwijze als inkomensondersteuning ziet. Deze taak is niet toegestaan aan gemeenten. We stellen voor hier toch een experiment te starten met een kleine groep te selecteren mensen. Parallel daaraan vormen we een controlegroep. Een en ander vraagt van mensen de bereidheid om opening van zaken te geven. Controle in dit stadium is net als een grondige evaluatie nodig effecten van deze aanpassing te kunnen meten, Een dergelijk experiment past in ons streven trendsettend te blijven in plaats van te gaan volgen. We onderzoeken nog of we Divosa of VNG kunnen betrekken bij deze pilot.

Maatwerk

- i. We stellen voor in te stemmen met het nader uitwerken van dit experiment.

4. Ziektekosten en eigen bijdragen

Overleg met zorgverzekeraar wordt voortgezet om waar mogelijk eigen bijdragen verder terug te dringen. Dat geldt ook voor het zo optimaal mogelijk compenseren van kosten voor chronisch zieken en gehandicapten.

Ziektekosten en eigen bijdragen

- j. Overleg met zorgverzekeraar voortzetten

5. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Wij houden vast aan onze keuze om de mogelijkheden voor het toepassen van **kwijtschelding voor Diftar** voor de doelgroep voort te zetten. Dat wil zeggen dat kwijtschelding alleen kan gelden voor het vaste deel van de afvalstoffenheffing en niet voor het variabele deel. De effecten van dit beleid gaan we onderzoeken in 2017 en komen eventueel met nieuwe voorstellen.

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

- k. Kwijtschelding voor Diftar voor de doelgroep voortzetten
- l. Effecten beleid in 2017 onderzoeken

6. Overige

Overige

- m. Samenwerking met **Wijkkracht** wordt nader uitgewerkt en opgepakt
- n. Via intensief overleg en **samenwerking met andere gemeenten** zetten we in op afstemming van de diverse onderdelen van het armoedebelaid. Dat is zeker voor wat betreft de gemeenten Borne, Haaksbergen en Hengelo van belang om de uitvoering van de regelingen zo efficiënt mogelijk te laten verlopen.
- o. De regeling voor het **gratis openbaar vervoer** is een tijdelijke regeling voor twee jaren. In de loop van dit jaar evalueren wij dit experiment en komen met een voorstel de regeling al dan niet gewijzigd voort te zetten.

Hoofdstuk 6. Financiële en personele gevolgen.

Financiële gevolgen voorstellen nieuw beleid

1. Inkomensondersteuning

De voorstellen hebben geen financiële gevolgen.

2. Bijzondere bijstand

De voorstellen voor leenbijstand en de kwijtschelding hebben geen financiële gevolgen.

Voor de begroting vanaf 2017 is rekening gehouden met de ontwikkelingen voor bewindvoering en statushouders.

3. Minimabeleid en kindpakket

Deze voorstellen hebben geen financiële gevolgen

4. Ziektekosten en eigen bijdragen

Deze voorstellen hebben geen financiële gevolgen.

5. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Deze voorstellen hebben geen financiële gevolgen.

6. Overige

Deze voorstellen hebben geen financiële gevolgen.

Bijlage 1. Omvang doelgroep

In onderstaande tabellen van de armoedemonitor van Stimulansz staan zowel het aantal huishoudens als het aantal kinderen jonger dan 18 jaar die leven in gezinnen die tot de doelgroep van het armoedebeleid horen in Hengelo.

Aantal huishoudens met een inkomen tot percentage (%) van de bijstandsnorm

Jaar	101%	105%	110%	115%	120%
2013	2800	3400	4300	4900	5700
2014	2930	3540	4470	5080	5930
2015	3060	3700	4680	5300	6190

Percentage huishoudens met een inkomen tot percentage (%) van de bijstandsnorm

jaar	101%	105%	110%	115%	120%
2013	7,7	9,3	11,8	13,5	15,7
2014	8	9,7	12,2	13,9	16,2
2015	8,2	9,9	12,6	14,2	16,6
2015 landelijk	7,7	9,6	11,7	13,6	15,4

Een belangrijke doelgroep van het armoedebeleid is kinderen. Opvallend is dat hoewel sprake is van stijging van het aantal huishoudens dat onder de doelgroep van het armoedebeleid valt er bij de kinderen juist sprake is van een daling. Wij kunnen hiervoor geen verklaring geven.

Aantal kinderen <18 jaar met een inkomen tot percentage (%) van de bijstandsnorm

Jaar	101%	105%	110%	115%	120%
2013	1200	1500	1800	2000	2200
2014	1390	1640	1940	2100	2360
2015	1280	1530	1810	1960	2200

Percentage huishoudens doelgroep (120% van de bijstandsnorm) Hengelo ten opzichte van Almelo en Enschede

jaar	Hengelo	Almelo	Enschede
2013	15,7%	20,5%	19,4%
2014	16,2%	21,4%	20,6%
2015	16,6%	21,6%	21,4%

netto bedragen participatiewet per 1-7-2016		bijstandsnorm (excl 5% vakantiegeld)	inkomensgrens armoedebeleid: 120% daarvan
jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd	alleenstaande	928,29	1.114,00
	echtpaar	1.326,13	1.592,00
pensioengerechtigde leeftijd en ouder	alleenstaande	1.043,40	1.253,00
	echtpaar	1.424,58	1.710,00

netto minimumloon

1390,78

Het netto minimumloon uit werk is 64,65 hoger dan de netto bijstandsnorm voor een echtpaar

Bijlage 2. Feiten en cijfers

Jeugdsportfonds

2013: 375 kinderen

2014: 383 kinderen

2015: 450 kinderen

Beschermingsbewind

Hengelo	2012	2013	2014	2015
Kosten bewind <i>Overige bewindvoerders</i>	€ 120.588	€ 169.530	€ 312.077	€ 374.453
Aantal huishoudens <i>Overige bewindvoerders</i>	101	193	306	373
Kosten bewind <i>Stadsbank</i>	€ 46.125	€ 100.470	€ 139.797	€ 179.500
Aantal huishoudens Stadsbank (31-12-2014)	39	79	111	117
Totaal aantal huishoudens bewind	140	272	417	490
Totale uitgaven bewind	€ 166.713	€ 270.000	€ 451.874	€ 553.453
Totale uitgaven bijzondere bijstand	€ 1.682.696**	€ 1.489.108	€ 1.728.878	€ 1.978.235

**bijstand voor duurzame gebruiksgoederen was in 2012 nog om niet, vandaar dat deze post hoger uitvalt dan in 2013.

Incidentele bijzondere bijstand

	2014	2015
Individuele inkomenstoeslag	€ 482.078	€ 453.761
Kosten inrichting/huisraad	€ 100.280	€ 142.047
Wasmachine/ fornuis / koelkast	€ 138.328	€ 136.617
Leenbijstand	€ 97.849	€ 88.742
Rechtsbijstand	€ 68.685	€ 65.729
Maaltijdvoorziening	€ 63.638	€ 59.393
Bewind	€ 13.611	€ 44.290
Medische/paramed. hulp	€ 36.391	€ 34.183
Vervoerskosten	€ 18.521	€ 26.697
Begrafeniskosten	€ 27.727	€ 17.126
Opvang/huisvesting pension/hotel	€ 14.052	€ 16.001
Loonheffingscorrectie	€ 6.741	€ 16.157
Verhuiskosten	€ 8.429	€ 13.024
Overige kosten maatschappelijke zorg	€ 38.801	€ 12.548
Overige algemene levensbehoeften	€ 3.146	€ 11.626
Eenmalig levensonderhoud	€ 3.009	€ 11.843
Woonkosten tot huurgrens	€ 4.321	€ 6.391
Overige kosten financiële transacties	€ 10.334	€ 4.191
Kleding/schoeisel	€ 5.822	€ 3.375
Overige kosten	€ 26.736	€ 30.335
Totaal	€ 1.168.497	€ 1.194.075

Periodieke bijzondere bijstand

	2014	2015
Bewind	€ 11.088	€ 312.560
Opvang/huisv. pension/hotel	€ 104.385	€ 74.330
Kleding/schoeisel	€ 57.322	€ 53.819
Woonkosten tot huurgrens	€ 38.659	€ 52.339
Overige kosten maatschappelijke zorg	€ 170.364	€ 29.078
Zorgtoeslag alleenst. (ouder)	€ 24.647	€ 25.237
Rechtsbijstand	€ 26.933	€ 20.214
Woonkosten boven huurgrens	€ 21.782	€ 19.171
Aanvullende bijstand < 21	€ 9.809	€ 17.286
Overige kosten woonvoorziening	€ 4.328	€ 13.387
Bijzondere bijstand < 21 in inrichting	€ 4.795	€ 16.074
Dieetkosten	€ 10.581	€ 12.233
Overige kosten financiële transacties	€ 43.279	€ 12.781
Overige algemene levensbehoeften	€ 7.387	€ 7.256
Alarmsysteem	€ 6.722	€ 6.726
Kosten specialist	€ 5.393	€ 180
Overige kosten	€ 12.906	€ 26.944
Totaal	€ 560.381	€ 699.615

Bijlage 3. Huidige pakket minimaregelingen

Kindpakket

- a. Schoolkosten
Kinderen van 4 tot en met 17 jaar komen in aanmerking voor een vergoeding voor schoolkosten. Voor kinderen van 4 tot en met 11 jaar is de bijdrage €110 per schooljaar. Voor kinderen van 12 tot en met 17 jaar is de bijdrage €200 per schooljaar.
- b. Sportieve- of culturele activiteiten
Per jaar kunnen ouders van kinderen tot en met 17 jaar een bijdrage van €110 ontvangen voor sportieve- of culturele activiteiten.
- c. Zwemlessen
De bijdrage voor kinderen tot en met 12 jaar is €230 per jaar per kind.
- d. Fiets
Kinderen die voor het eerst naar het voortgezet onderwijs gaan krijgen eenmalig een bijdrage van €100.
- e. Computer
Een gezin met schoolgaande kinderen van 4 tot en met 17 jaar komt in aanmerking voor één computer per gezin en eenmaal in de vijf jaar.

Minimaregelingen voor volwassenen (en inwonende kinderen)

- a. Sportieve, culturele, educatieve en maatschappelijke activiteiten
Een bijdrage van €110 per persoon per jaar.
- b. Vakantieactiviteiten
Een bijdrage van €50 per persoon voor meerdaagse activiteiten of €25 per persoon voor een dagactiviteit.
- c. Lidmaatschap bibliotheek
Gratis lidmaatschap bibliotheek
- d. Korting Schouwburg of Metropool
50% korting per seizoen voor 5 voorstellingen van het Rabotheater of Metropool.

Nota van wijzigingen armoedebeloid gemeente Hengelo 2016-2020

Op 7 september 2016 is de nota armoedebeloid gemeente Hengelo 2016-2020 in een beeldvormende politieke markt besproken. Naar aanleiding hiervan is de nota op enkele punten verduidelijkt.

- 1) Pagina 7: in de laatste alinea is de tekst aangevuld na de genoemde percentages van 110 en 120 met: **van de bijstandsnorm;**
- 2) Pagina 9: tweede alinea is de tekst aangevuld na de genoemde percentages van 110 en 120 met: **van de bijstandsnorm;**
- 3) Pagina 10: 3^e alinea is de tekst aangevuld na de genoemde percentages van 120 en 130 met: **van de bijstandsnorm;**
- 4) Pagina 12: 1^e alinea: is de tekst aangevuld na het genoemde percentage van 120 met: **van de bijstandsnorm;**
- 5) Pagina 13: bij het onderdeel voorstellen is de tekst bij 1b en 1c aangevuld na de genoemde percentages van 120 en 130 met: **van de bijstandsnorm;**
- 6) Pagina 18: in bijlage 1 is onderaan een overzicht toegevoegd van de hoogte van de bijstandsnormen en de hoogte van het netto minimum loon.

Behandelvoorstel

Onderwerp	Vaststellen subsidieplafond "uitvoeringsregeling subsidie voorschool"		
Zaaknummer	2071574	Portefeuillehouder	Claudio Bruggink
Belangrijkste beslis / - bespreekpunten	- de subsidieplafonds voor de uitvoeringsregeling 'subsidie Hengelose voorschool 2017' vast te stellen op € 1.200.000 voor Spring! Peuterspeelzalen en € 150.000 voor overige peuteropvangorganisaties (overgang naar 1 plafond in 2018). - kennis te nemen van de uitvoeringsregeling 'subsidie Hengelose voorschool 2017'.		
Historie	Vanaf 2017 wordt er €235.000,- bezuinigd op het peuterspeelzaalwerk door dit onder te brengen bij de Wet Kinderopvang. Dit bedrag is reeds verwerkt in de vastgestelde begroting van 2017. De beide subsidieplafonds vallen hier binnen. Na een uitvoerig voortraject heeft de gemeenteraad op 4 oktober j.l. ingestemd met het toekomstscenario voor de voorschool van de stuurgroep Integrale Kindcentra (IKC). Een eerste stap hierin is dat het subsidiesysteem voor het peuterspeelzaalwerk per 1 januari 2017 moet worden aangepast. Daarbij wordt toe gewerkt naar een open systeem waarin alle Hengelose voorschoolse instellingen die aan de kwaliteitseisen voldoen, subsidie aan kunnen vragen voor peuteropvang. Met de nieuwe uitvoeringsregeling kunnen er meer peuterplekken gerealiseerd worden. Voor het jaar 2017 bedragen de subsidieplafonds € 1.200.000 voor peuterplekken bij Spring! Peuterspeelzalen en € 150.000 voor peuterplekken bij overige peuteropvangorganisaties. Het vaststellen van de subsidieplafonds is een bevoegdheid van de raad.		

Raad	Datum 20 december 2016	
Doel van de sessie	Besluitvorming	
Behandeladvies	Het voorstel voor vaststelling van de subsidieplafonds direct agenderen als bespreekpunt in de raadsvergadering. De benodigde middelen worden gedekt door de bestaande middelen binnen de begroting.	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2071574	Reek, Yvonne van den	SOC-MO	Claudio Bruggink
ONDERWERP			
Uitvoeringsregeling subsidie voorschool			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGelo BESLUIT:

1. de subsidieplafonds voor de uitvoeringsregeling 'subsidie Hengelose voorschool 2017' vast te stellen op € 1.200.000 voor Spring! Peuterspeelzalen en € 150.000 voor overige peuteropvangorganisaties (overgang naar 1 plafond in 2018).
2. kennis te nemen van de uitvoeringsregeling 'subsidie Hengelose voorschool 2017'.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

De raad heeft op 4 oktober j.l. ingestemd met het toekomstscenario voor de voorschool van de stuurgroep Integrale Kindcentra (IKC). Het toekomstscenario houdt in dat het voornemen is op termijn binnen alle IKC's in Hengelo een voorschool voor peuters van 2,5 tot 4 jaar te realiseren. Een eerste stap hierin is dat het subsidiesysteem voor het peuterspeelzaalwerk per 1 januari 2017 moet worden aangepast. Daarbij wordt toe gewerkt naar een open systeem waarin alle Hengelose voorschoolse instellingen die aan de kwaliteitseisen voldoen subsidie aan kunnen vragen voor peuteropvang. Met de nieuwe uitvoeringsregeling kunnen er meer peuterplekken gerealiseerd worden. Voor het jaar 2017 bedragen de subsidieplafonds € 1.200.000 voor peuterplekken bij Spring! Peuterspeelzalen en € 150.000 voor peuterplekken bij overige peuteropvangorganisaties.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGelo,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2071574	Reek, Yvonne van den	SOC-MO	
ONDERWERP			
Uitvoeringsregeling subsidie voorschool			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

Uw raad heeft op 4 oktober j.l. ingestemd met het toekomstscenario voor de Hengelose voorschool van de stuurgroep Integratie Kindcentra (IKC). Het toekomstscenario houdt in dat het voornemen is op termijn binnen alle IKC's in Hengelo een voorschool voor peuters van 2,5 tot 4 jaar te realiseren. Een eerste stap hierin is dat de subsidiesystematiek voor het peuterspeelzaalwerk per 1 januari 2017 moet worden aangepast. We werken nu toe naar een open systeem waarin alle Hengelose voorschoolse instellingen die aan de kwaliteitseisen voldoen subsidie aan kunnen vragen voor peuteropvang. De gemeente is verantwoordelijk voor de kwaliteit en de hoeveelheid plekken voor voor- en vroegschoolse educatie (vve). Daarnaast moet de gemeente zorgen voor peuterplekken voor peuters van ouders die geen gebruik kunnen maken van de kinderopvangtoeslag en moet zij er voor zorgen dat zo veel mogelijk peuters gebruik maken van een voorschoolse voorziening.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

In de regeling zijn twee subsidieplafonds opgenomen. Eén van € 1.200.000,- voor Spring! Peuterspeelzalen ten behoeve van alle huidige peuterplekken bij Spring! En één van € 150.000 voor overige peuteropvangorganisaties. De hoogte van deze subsidieplafonds moet op grond van de Asv door uw Raad worden vastgesteld.

Omdat we met Spring! Peuterspeelzalen een meerjarige subsidierelatie hebben, kunnen we de subsidie niet ineens afbouwen of beëindigen. Op grond van artikel 4:51 Algemene wet bestuursrecht moeten we een redelijke termijn bieden voor het afbouwen of beëindigen van de subsidie. 2017 is dan ook een overgangsjaar, vanaf 2018 is er sprake van één subsidieplafond. Voor nieuwe partijen is er in 2017 € 150.000 beschikbaar. Hiermee kunnen we al ca. 140 peuterplekken meer realiseren dan in 2016.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

Op grond van de Asv moet de raad de subsidieplafonds voor deze uitvoeringsregeling vaststellen. De subsidieplafonds vaststellen op € 1.200.000 voor Spring! Peuterspeelzalen en € 150.000 voor overige peuteropvangorganisaties voor het jaar 2017

FINANCIËLE ASPECTEN

De totale middelen beschikbaar voor deze regeling zijn € 1.350.000. Deze middelen worden gedekt door de bestaande middelen binnen de begroting.

BIJLAGE(N)

Ter kennisname
Uitvoeringsregeling 'subsidie Hengelose Voorschool' met bijlagen:
-Kwaliteitskader Hengelose Voorschool
-Ouderbijdragentabellen 2017
-Verklaring geen recht op kinderopvangtoeslag
-Aanvraagformulier subsidie Hengelose Voorschool 2017
- Minimale kwaliteitseisen

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

Uitvoeringsregeling subsidie Voorschool Hengelo 2017

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hengelo;

gelet op titel 4.2 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 2 van de Algemene subsidieverordening gemeente Hengelo 2011;

besluit:

vast te stellen de Uitvoeringsregeling subsidie Voorschool Hengelo 2017 met inbegrip van de daarbij behorende bijlagen.

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In deze Uitvoeringsregeling wordt verstaan onder:

- a. Hengelose (doelgroep)peuters: in de gemeente Hengelo woonachtige kinderen van 2,5 tot 4 jaar;
- b. Bestuursrechtelijke handhaving: handhaving in de vorm van een (voor)genomen besluit tot het opleggen van een last onder dwangsom, bestuursdwang of een bestuurlijke boete;
- c. College: het college van burgemeester en wethouders;
- d. Doelgroeppeuter: kind dat op basis van de door het college nader vastgestelde criteria op indicatie van de JeugdGezondheidszorg (JGZ) of op indicatie van de Intern Pedagogisch Begeleider (IPB-er) peuteropvang in aanmerking komt voor een peuterplek VVE;
- e. Houder: de rechtspersoon aan wie een onderneming als bedoeld in de Handelsregisterwet toebehoort, waarbij onder 'onderneming' wordt begrepen een in Hengelo gevestigde locatie voor kinderopvang waar voorschool wordt uitgevoerd en die in het LRKP staat geregistreerd als kinderdagverblijf;
- f. Inkomensverklaring: een officiële verklaring van de Belastingdienst inzake de inkomensgegevens van een persoon in een bepaald belastingjaar (voorheen IB 60);
- g. Integraal Kindcentrum (IKC): Een integraal centrum waarin onderwijs, peuteropvang en kinderopvang samenwerken om kinderen van 0-12 jaar een dagprogramma te bieden.
- h. Kinderdagverblijf: locatie waar dagopvang voor kinderen tussen de 0 en 4 jaar wordt gerealiseerd, volgens de eisen van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen en die in het LRKP staat geregistreerd;
- i. Kindvolgsysteem: een volgsysteem waarmee aantoonbaar de ontwikkeling van kinderen op de vier domeinen taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling periodiek kan worden gevolgd en vastgelegd.
- j. Kinderopvangtoeslag: de tegemoetkoming van het Rijk aan ouders bedoeld als gedeeltelijke bijdrage in de kosten voor in het LRKP geregistreerde kinderopvang;

k. Kwaliteitskader Hengelose Voorschool: Bijlage 1 bij deze uitvoeringsregeling, waarin de eisen die door het college worden gesteld aan de voorschool om in aanmerking te komen voor een subsidie staan opgesomd;

l. Kwaliteitstoets: toetsing aan het kwaliteitskader Hengelose Voorschool door een onafhankelijke deskundige in opdracht van de gemeente Hengelo voorafgaand aan de subsidieverlening.

m. Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (LRKP) : Register waarin kinderopvangvoorzieningen en peuterspeelzalen zijn opgenomen die voldoen aan de wettelijke eisen;

n. Ouderbijdrage: financiële vergoeding die ouders moeten betalen voor de afname van een peuterplek voor hun kind, afgestemd op het verzamelinkomen van het huishouden;

o. Ouderbijdragentabel: een door het college opgesteld overzicht van de financiële bijdrage die ouders/verzorgers, die geen recht hebben op de kinderopvangtoeslag van de Belastingdienst, moeten betalen voor een gesubsidieerde peuterplek regulier of peuterplek VVE, waarbij de bijdrage wordt afgestemd op het gezamenlijk verzamelinkomen van het gezin (Bijlage 2);

p. Ouders: ouder(s) of verzorgers van de peuter;

q. Hengelose overdrachtsformulier: het door het college vastgestelde overdrachtsformulier met bijbehorende handleiding waarmee pedagogisch medewerkers op een systematische manier hun beeld van de ontwikkeling van een peuter beschrijven. Dit document wordt vervolgens besproken met ouders en overgedragen naar de toekomstige basisschool;

r. Peutergroep: een peutergroep bestaat uitsluitend uit peuterplekken regulier en/of peuterplekken VVE;

s. Peuterplek regulier: plek van twee dagdelen per week voor peuters vanaf 2,5 jaar tot het moment waarop zij uitstromen naar de basisschool, verspreid over minimaal 2 weekdagen, gedurende 40 weken per jaar. Het aantal uren per peuterplek per week is 5. Er wordt gewerkt met een gecertificeerd VVE programma;

t. Peuterplek VVE: plek voor doelgroeppeuters vanaf 2,5 jaar tot het moment waarop zij uitstromen naar de basisschool, van vier dagdelen per week, verspreid over minimaal 4 weekdagen, gedurende 40 weken per jaar. Het aantal uren per week is 10. De plek bevindt zich op een peuteropvanglocatie die in het LRKP staat geregistreerd als VVE gecertificeerd;

u. Peuteropvang: educatieve opvang voor kinderen vanaf 2,5 jaar tot het moment waarop zij naar de basisschool uitstromen, gericht op ontwikkelingsstimulering en voorbereiding op de basisschool. Peuteropvang kan bestaan uit peuterplekken regulier en/of peuterplekken VVE. De peuteropvang moet voldoen aan de eisen uit de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen. Voor de peuterplekken VVE geldt tevens het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie. Peuteropvang wordt uitgevoerd op peuteropvanglocaties in horizontale vaste groepen van minimaal 7 en maximaal 16 peuters per groep. De opvang bestaat uit minimaal 5 uren per week verdeeld over minimaal twee dagdelen. De ontwikkeling van alle peuters wordt gevolgd door middel van een kindvolgsysteem. Uitvoering vindt plaats conform het Kwaliteitskader Hengelose Voorschool;

v. Peuteropvanglocatie: de locatie, geregistreerd als kinderdagverblijf in Hengelo in het LRKP, waar de houder peuteropvang uitvoert. De locatie is tenminste twee dagdelen per week geopend voor de peuteropvang;

w. Vereiste taalniveaus: de gehanteerde eisen aan de taalniveaus van de pedagogisch medewerkers op de peuteropvanglocaties, te weten 3F op mondelinge vaardigheden en lezen en taalniveau 2F op schriftelijke vaardigheden. Deze niveaus zijn afkomstig uit de Referentieniveaus taal van de commissie Meijerink;

x. Verklaring geen recht op kinderopvangtoeslag: formulier die moet worden ingevuld door ouders bij aanvraag van een peuterplek bij de peuteropvangorganisatie, indien zij geen recht hebben op kinderopvangtoeslag (Bijlage 3);

y. Verzamelinkomen: Door de Belastingdienst gehanteerde term voor het jaarinkomen uit box 1, box 2 en box 3 verminderd met de aftrekposten. Het betreft hier het jaarinkomen van het hele gezin;

z. Voor- en vroegschoolse educatie (VVE): hier opgevat als voorschoolse educatie voor kinderen vanaf 2,5 jaar tot het moment waarop zij naar de basisschool uitstromen, waarin via een gecertificeerd VVE-programma op gestructureerde en samenhangende wijze activiteiten worden aangeboden gericht op het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen op het gebied van rekenen, taal, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling;

aa. Gecertificeerd VVE-programma: een erkend programma voor voorschoolse educatie gericht op de vier ontwikkelingsdomeinen, dat is opgenomen in de databank Effectieve Jeugdinterventies van het Nederlands Jeugdinstituut;

Artikel 2 Doel

Deze uitvoeringsregels hebben als doelstelling het mogelijk maken van de uitvoering van gesubsidieerde peuteropvang, inclusief VVE, voor het jaar 2017.

Artikel 3 De aanvrager

Een subsidieaanvraag kan enkel worden ingediend door een houder.

Artikel 4 Het indienen van een aanvraag

1. De aanvraag van een houder moet door het college zijn ontvangen in de periode ingaand op 1 december 2016 en eindigend op 15 januari 2017. De uiterste datum waarop een subsidieaanvraag door het college moet zijn ontvangen is dus 15 januari 2017.

2. Aanvragen kunnen alleen gedaan worden voor peuterplekken in peutergroepen die uiterlijk per 1 februari 2017 zijn gestart.

3. Alleen aanvragen die in de periode genoemd in lid 1 compleet, dus inclusief alle bijlagen, zijn ontvangen, worden in behandeling genomen.

Artikel 5 Bij de subsidieaanvraag in te dienen gegevens

1. Voor het aanvragen van subsidie dienen de volgende gegevens en stukken overgelegd te worden:

- Het aanvraagformulier subsidie voorschool (bijlage 4) inclusief gevraagde bijlagen;
- de VVE-certificaten van de pedagogisch medewerkers van de peutergroepen waarvoor subsidie wordt aangevraagd, dan wel bewijzen van lopende deelname aan een VVE opleiding.
- bewijzen van de taalniveaus van de pedagogisch medewerkers van de peutergroepen waarvoor subsidie wordt aangevraagd, dan wel bewijzen van lopende deelname aan taalscholing die tot doel heeft de vereiste taalniveaus te bereiken.

Artikel 6 Doelgroepen

Subsidie kan worden aangevraagd voor de volgende peuters:

1. Hengelose peuters die een peuterplek regulier bezetten van twee dagdelen per week, en waarvan de ouders aantoonbaar geen recht hebben op kinderopvangtoeslag: subsidie beschikbaar voor twee dagdelen per week.
2. Hengelose peuters die een peuterplek regulier bezetten van twee dagdelen per week, en waarvan de ouders wel recht hebben op kinderopvangtoeslag: subsidie beschikbaar voor twee dagdelen per week
3. Hengelose doelgroeppeters die een peuterplek VVE bezetten en waarvan de ouders aantoonbaar geen recht hebben op kinderopvangtoeslag: subsidie beschikbaar voor vier dagdelen per week.
4. Hengelose doelgroeppeters die een peuterplek VVE bezetten, en waarvan de ouders wel recht hebben op kinderopvangtoeslag: subsidie beschikbaar voor vier dagdelen per week
5. Houders zijn verplicht bij plaatsing van een peuter op een beschikbaar gekomen peuterplek doelgroeppeters voorrang te geven.

Artikel 7 Hoogte van de subsidie

1. Het college subsidieert een vast uurtarief van € 10,- per uur voor peuters van ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag verminderd met de vastgestelde ouderbijdrage per uur. Het college subsidieert een uurtarief van € 2,82 per uur, gebaseerd op het verschil tussen het landelijk vastgestelde normtarief voor aanvraag kinderopvangtoeslag (€ 7,18) en het vaste tarief van € 10,-, voor peuters van ouders die wel recht hebben op kinderopvangtoeslag .
2. Het college subsidieert per jaar per bezette peuterplek. Voor de in artikel 6 genoemde doelgroepen gelden de volgende maximale subsidiebedragen:
 - a. Voor de in artikel 6 lid 1 genoemde doelgroep bedraagt de maximale subsidie per bezette peuterplek per jaar: 5 uren per week * maximaal € 10,- per uur * 40 weken minus de geldende ouderbijdrage op basis van de ouderbijdragetabel uit Bijlage 2.
 - b. voor de in artikel 6 lid 2 genoemde doelgroep bedraagt de maximale subsidie per bezette peuterplek per jaar: 5 uren per week * maximaal € 2,82,- per uur * 40 weken
 - c. Voor de in artikel 6 lid 3 genoemde doelgroep bedraagt de maximale subsidie per bezette peuterplek per jaar:

Voor de eerste twee dagdelen:

5 uren per week * maximaal € 10,- per uur * 40 weken minus de geldende ouderbijdrage op basis van ouderbijdragetabel uit Bijlage 2.

Voor het derde en vierde dagdeel:

5 uren per week * maximaal € 10,- * 40 weken

d. Voor de in artikel 6 lid 4 genoemde doelgroep bedraagt de maximale subsidie per bezette peuterplek per jaar:

Voor de eerste twee dagdelen:

5 uren per week * maximaal € 2,82,- per uur * 40 weken

Voor het derde en vierde dagdeel:

5 uren per week * maximaal € 10,- * 40 weken

3. Het subsidiebedrag wordt na afloop van de subsidieperiode, op basis van de gegevens uit de eindrapportage van de houder vastgesteld. Deze vaststelling vindt plaats op basis van het werkelijke aantal bezette peuterplekken met een onderscheid naar peuterplekken van ouders die recht hebben op kinderopvangtoeslag en peuterplekken van ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag (daaronder wordt hier begrepen het aantal afgenomen uren per werkelijk bezette peuterplek (regulier en VVE) en de totaal in rekening gebrachte ouderbijdragen) en kan een terugvordering tot gevolg hebben als houder minder bezette peuterplekken heeft gerealiseerd dan het aantal waarop de hoogte van de subsidieverlening was gebaseerd.

4. Elk kwartaal dient de houder het verantwoordingsformulier van het voorliggende kwartaal in. Indien blijkt dat het aantal geplaatste peuters meer dan 20% lager is dan het in de beschikking vermelde aantal, vindt in overleg met de betrokken houder een heroverweging van de subsidie plaats. Mocht de heroverweging leiden tot een wijziging in de subsidieverlening, dan ontvangt de houder een aanvullend besluit. Het definitieve subsidiebedrag kan echter nooit hoger worden dan het eerder verleende bedrag

Artikel 8 Subsidieplafond

Voor deze uitvoeringsregeling gelden twee subsidieplafonds voor het jaar 2017:

€ 1.200.000,- voor peuterplekken bij Spring! Peuterspeelzalen.

€ 150.000,- voor peuterplekken bij overige peuteropvangorganisaties.

Dit subsidieplafond is nog niet definitief vastgesteld door de raad. Verlaging van het subsidieplafond behoort daarom tot de mogelijkheden. Dit kan gevolgen hebben voor de aanvragen die worden ingediend op grond van deze regeling.

De subsidieverlening voor peuterplekken geschiedt volgens een aantal verdeelcriteria. Deze zijn in volgorde van prioriteit:

- Peuteropvang die volledig aan de kwaliteitscriteria voldoet, VVE plekken biedt en samenwerkt in IKC verband.
- Peuteropvang die volledig aan de kwaliteitscriteria voldoet en samenwerkt in IKC verband.
- Peuteropvang die volledig aan de kwaliteitscriteria voldoet en niet samenwerkt in IKC verband.
- Peuteropvang die nog niet volledig aan de kwaliteitscriteria voldoet en samenwerkt in IKC verband
- Peuteropvang die nog niet volledig aan de kwaliteitscriteria voldoet en niet samenwerkt in IKC verband.

Artikel 9 Voorwaarden om voor subsidie in aanmerking te komen

1. Subsidie kan worden verstrekt aan houders die voldoen aan de voorwaarden uit het Kwaliteitskader Hengelose Voorschool.
 2. Alle houders die een subsidieaanvraag indienen worden voor de subsidieverlening getoetst door een extern deskundige. Uit deze toets moet blijken of de houder voldoet aan de voorwaarden uit het Kwaliteitskader Hengelose Voorschool. De houder moet in ieder geval voldoen aan de minimale eisen zoals gesteld in bijlage 5.
 3. Als een houder voldoet aan de minimale eisen zoals gesteld in bijlage 5, maar nog niet volledig voldoet aan alle voorwaarden uit het Kwaliteitskader Hengelose Voorschool, kan het college besluiten, onder voorwaarden, alsnog subsidie toe te kennen. Van de houder wordt dan verwacht dat aantoonbare inspanningen worden gepleegd om in de subsidieperiode wel aan de voorwaarden te gaan voldoen. Indien deze inspanningen niet worden gepleegd, kan dat het herzien of intrekken van het besluit tot subsidieverlening tot gevolg hebben en de subsidie geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd.
3. De te subsidiëren activiteiten zijn in ieder geval op 1 februari 2017 gestart en lopen na de start tenminste door tot en met 31 december 2017.
4. Onverminderd de weigeringsgronden als bedoeld in artikel 8 en 9 van de Algemene subsidieverordening Hengelo 2011 en de subsidievoorwaarden als opgenomen in deze uitvoeringsregeling,
- a. kan de subsidie in ieder geval worden geweigerd indien voor één van de Hengelose vestigingen van de houder vanaf het moment van subsidieaanvraag tot het moment van subsidieverlening bestuursrechtelijke handhaving van kracht is of wordt.
 - b. kan de subsidie in ieder geval geweigerd worden als uit de kwaliteitstoets blijkt dat de vestiging van een houder als onvoldoende is beoordeeld.

Artikel 10 Toetsing recht op een gesubsidieerde peuterplek

1. Voor het toetsen of een peuter in aanmerking komt voor een gesubsidieerde peuterplek dient de houder vast te stellen of ouders recht hebben op kinderopvangtoeslag. Dit doet de houder aan de hand van de Verklaring geen recht op kinderopvangtoeslag (zie bijlage 3), in combinatie met een Inkomensverklaring van (bei)de ouder(s) over 2015.

2. De houder houdt een administratie bij van de documenten aan de hand waarvan de toetsing recht op een gesubsidieerde plek is gedaan, en van bevindingen van deze toetsing.

Artikel 11 De ouderbijdrage

1. De hoogte van de ouderbijdrage wordt door de houder bepaald op basis van het verwachte verzamelinkomen over 2017. Dit verwachte inkomen wordt bepaald aan de hand van de door ouders te overleggen Inkomensverklaring (zie artikel 10 lid 1) over 2015.
2. Als ouders aangeven dat het verwachte inkomen in 2017 wijzigt ten opzichte van de Inkomensverklaring dan moeten zij dit melden bij de houder. Zij dienen de wijziging in inkomen te onderbouwen met relevante bewijsstukken.

2. Na bepaling van het verwachte verzamelinkomen over 2017 stelt houder de hoogte van de ouderbijdrage vast aan de hand van de ouderbijdragetabellen uit bijlage 2.

Artikel 12 De subsidieverlening

1. Het college beslist op een tijdig en compleet ingediende subsidieaanvraag binnen 8 weken na afsluiting van de indieningstermijn.

2. Indien gedurende de periode waarop de subsidieverlening betrekking heeft voor de betreffende peuteropvanglocatie bestuursrechtelijke handhaving van kracht wordt, kan dat het herzien of intrekken van het besluit tot subsidieverlening tot gevolg hebben en kan de subsidie geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd.

3. Indien gedurende de periode waarop de subsidieverlening betrekking heeft tijdens controle blijkt dat de betreffende peuteropvanglocatie niet voldoet aan de wettelijke eisen uit de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen, het Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen, het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie dan wel de voorwaarden uit het Kwaliteitskader Hengelse Voorschool, wordt van de houder verwacht dat aantoonbare inspanningen worden gepleegd om in de subsidieperiode wel aan de voorwaarden te gaan voldoen. Indien deze inspanningen niet worden gepleegd, kan dat het herzien of intrekken van het besluit tot subsidieverlening tot gevolg hebben en kan de subsidie geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd.

4. Houders die subsidie ontvangen zijn verplicht om uiterlijk op de datum van de start van de te subsidiëren activiteiten op hun website een overzicht van de geldende ouderbijdragen per inkomensgroep en per soort peuterplek, die voor de betreffende peuteropvang gelden, te publiceren. Indien houder niet aan deze verplichting voldoet, kan dat het herzien of intrekken van het besluit tot subsidieverlening tot gevolg hebben en kan de subsidie geheel of gedeeltelijk worden teruggevorderd.

Artikel 13 Verantwoording subsidie

1. De houder levert op uiterlijk 15 april, 15 juli, 15 oktober en 15 januari een kwartaalrapportage over het voorliggende kwartaal aan het college aan, door middel van het daarvoor vastgestelde format.

2. De houder op grond van artikel 17 Asv is verplicht het college desgewenst inzage te geven in diens administratie betreffende onder meer:

o Inkomensverklaringen of andere bewijzen hoogte gezinsinkomen;

o verklaringen geen recht op kinderopvangtoeslag van ouders;

o plaatsingsovereenkomst peuter waaruit aantal uren, soort peuterplek, ouderbijdrage en start- en (verwachte) einddatum blijken.

o VVE-indicaties, afgegeven door de JGZ en/of IPBer peuter- of kinderopvang, voor plaatsingen van doelgroeppeuters.

Artikel 14 Vaststelling subsidie

1. De vaststelling van de subsidie vindt plaats door toepassing van de formules uit artikel 7 lid 2 op de informatie uit aanvraag tot vaststelling conform hoofdstuk 7 van de Algemene subsidieverordening gemeente Hengelo 2011.

Artikel 15 Hardheidsclausule

Het college beslist in alle voorkomende gevallen waarin deze nadere regels niet voorzien. Daarnaast is het college bevoegd om in bijzondere gevallen van hardheid gemotiveerd van deze regeling af te wijken.

Artikel 16 Citeertitel

Deze nadere regels worden aangehaald als 'Uitvoeringsregeling subsidie Hengelose voorschool 2017'.

Artikel 17 Duur van de uitvoeringsregeling

Deze uitvoeringsregeling treedt in werking op de dag na bekendmaking ervan en blijft gelden voor zover dat voor de uitvoering van deze uitvoeringsregeling nodig is.

Aldus vastgesteld door burgemeester en wethouders d.d. 29 november 2016,

Burgemeester en wethouders van Hengelo,

de secretaris, de burgemeester,

Bijlages:

Bijlage 1: Kwaliteitskader Hengelose Voorschool

Bijlage 2: Ouderbijdragentabel Hengelose Voorschool 2017

Bijlage 3: Ouderverklaring geen recht op kinderopvangtoeslag voor de Hengelose Voorschool

Bijlage 4: Aanvraagformulier subsidie Hengelose Voorschool 2017

Bijlage 5: Minimale eisen

Bijlage 1

Kwaliteitskader Hengelose Voorschool

Inhoudsopgave

	pagina
1 Inleiding	3
2 Doelgroep	4
3 Aanbod	5
4 Houder	7
5 Ouders	8
6 Doorgaande leerlijn	9
7 Resultaten	10
8 Kwaliteit van de educatie	11
9 Kwaliteit van de zorg	15
10 Kwaliteitszorg	17

1 Inleiding

In de gemeente Hengelo willen we dat alle kinderen zich goed kunnen ontwikkelen en een goede start kunnen maken op de basisschool. In de periode 0-6 jaar wordt de basis gelegd voor de rest van het leven. Een belangrijke periode ter voorbereiding op de basisschool is de peuterperiode van 2,5 tot 4 jaar. In deze periode is het van belang dat peuters een voorschoolse voorziening bezoeken om goed voorbereid aan de basisschool te kunnen beginnen. Binnen de voorschool worden kinderen doelbewust, maar spelenderwijs, gestimuleerd in hun ontwikkeling. Wij vinden het belangrijk dat alle peuters de mogelijkheid hebben om naar een voorschool te gaan.

Er zijn wettelijke eisen waaraan kinder- en peuteropvang en gemeenten moeten voldoen. Deze eisen zijn vastgelegd in de **Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie** (Wet OKE), de **Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen** (WKO) en de **Wet op het primair onderwijs** (WPO). Daarnaast zijn er aanvullende eisen vastgelegd in het **Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen** en zijn kwaliteitseisen voor voor- en vroegschoolse educatie vastgelegd in het **Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie**.

In de gemeente Hengelo zetten we in op hoge kwaliteit voor de voorschool. Dit kwaliteitskader is gebaseerd op de eisen die de afgelopen jaren aan voor- en vroegschoolse educatie (vve) werden gesteld in de G37 door de bestuursafspraken met het Rijk. De onderwijsinspectie heeft de kwaliteit van vve tussen 2011 – 2016 gecontroleerd op basis van een waarderingskader vve. Dit waarderingskader is mede gebruikt als onderlegger voor dit kwaliteitskader.

Met dit kwaliteitskader geven wij de kwaliteitseisen aan die wij in de gemeente Hengelo stellen aan voorschoolse instellingen om in aanmerking te komen voor subsidie. Dit kwaliteitskader is een onderlegger voor de uitvoeringsregeling 'subsidie voorschool Hengelo'. In het kwaliteitskader worden per onderwerp eerst de relevante wettelijke kaders en eisen benoemd, waarna de Hengelose eisen volgen.

2 Doelgroep

- B&W stellen vast welke kinderen met een risico op achterstand in de Nederlandse taal in aanmerking komen voor voorschoolse educatie (Art. 167-1a1 WPO).
- B&W dragen zorg voor voldoende VVE voorzieningen in aantal en spreiding (Art. 166-1 WPO).
- De gemeente spant zich in om alle doelgroepkinderen aan voorschoolse educatie deel te laten nemen. Daarnaast spant de gemeente zich in voor een optimaal bereik van alle peuters door ouders te stimuleren hun peuter in te schrijven voor een voorschoolse voorziening, bijvoorbeeld via consultatiebureaus. Het is aan gemeenten om een aanbod te doen aan peuters zonder recht op kinderopvangtoeslag (bestuursakkoord VNG/ministerie SZW maart 2016)
- B&W maken afspraken over de wijze van toeleiding van kinderen naar voorschoolse en vroegschoolse educatie. (Art. 167-1a2 WPO)

In Hengelo zetten we met de gesubsidieerde peuterplekken in op alle peuters woonachtig in Hengelo tussen de 2,5 jaar en 4 jaar. Binnen deze groep peuters onderscheiden we reguliere peuters en doelgroepeuters.

Doelgroepeuters zijn peuters met een risico op een taalachterstand. Doelgroepeuters komen in aanmerking voor een peuterplek VVE (voor- en vroegschoolse educatie) op basis van een verwijzing voor VVE.

De **indicering** voor vve vindt plaats door de GGD op basis van de volgende criteria:

- Kinderen met ouders met een laag opleidingsniveau.¹
- Niet-Nederlandstalige gezinssituatie.²
- Kinderen met een (taal)achterstand, waarvan de ouders geen laag opleidingsniveau hebben en/of de gezinssituatie Nederlandstalig is.

Indicering vindt plaats vanaf de leeftijd van 18 maanden. Actieve verwijzing vindt plaats vanaf de leeftijd van 2 jaar (*conform werkwijze en protocol 2016*).

Daarnaast kan **indicering** en verwijzing plaats vinden door de IPB-er (peuter- of kinderopvang) als blijkt dat een peuter geen VVE verwijzing heeft gekregen van de GGD, maar na een maand meedraaien op de reguliere groep toch blijkt dat het een taalachterstand heeft. De taalachterstand wordt gemeten door afname van een test bij de peuter door de IPB-er (*conform werkwijze en protocol 2016*).

Reguliere peuters zijn alle overige peuters die niet voldoen aan de criteria van doelgroepeuter.

¹ Eén of beide ouders hebben maximaal basisonderwijs of (v)so-zmlk, lbo/vbo, praktijkonderwijs of vmbo basis- of kaderberoepsgerichte leerweg.

² Het kind is overdag hoofdzakelijk in een thuisomgeving waar een andere taal gesproken wordt dan Nederlands of één of beide ouders spreken gebrekkig Nederlands.

3 Aanbod

- Voorschoolse educatie omvat per week ten minste vier dagdelen van ten minste 2,5 uur of per week ten minste 10 uur aan activiteiten gericht op het stimuleren van de ontwikkelingsdomeinen (artikel 2 besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie).
- De verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het feitelijk aantal aanwezige kinderen in een groep waaraan voorschoolse educatie wordt aangeboden bedraagt ten minste één beroepskracht per acht kinderen (artikel 3 besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie).
- Een groep kinderen waaraan voorschoolse educatie wordt aangeboden bestaat uit ten hoogste 16 feitelijk aanwezige kinderen (artikel 3 besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie).
- Voor voorschoolse educatie wordt een programma gebruikt dat op gestructureerde en samenhangende wijze de ontwikkeling stimuleert op gebied van taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling (artikel 5 besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie)
- Beroepskrachten voorschoolse educatie dienen in het bezit te zijn van een getuigschrift van een vakopleiding specifiek gericht op het opdoen van pedagogische vaardigheden;
 - En onderdeel van de beroepsopleiding waarvoor het getuigschrift is behaald, vormt ten minste één module over het verzorgen van voorschoolse educatie; of
 - de beroepskracht voorschoolse educatie bezit naast het getuigschrift een bewijs dat met gunstig gevolg scholing is afgerond specifiek gericht op het vroegtijdig bestrijden van achterstanden bij jonge kinderen of het werken met voor- en vroegschoolse educatieprogramma's (artikel 4 besluit basisvoorwaarden voorschoolse educatie).
- Indien in een groep waaraan voorschoolse educatie wordt aangeboden feitelijk meer dan acht kinderen aanwezig zijn, dan is ten minste één beroepskracht aanwezig die in het bezit is van een getuigschrift of erkenning voor- en vroegschoolse educatie (artikel 4 besluit basisvoorwaarden vroegschoolse educatie).

In Hengelo bieden wij twee soorten peuterplekken. Een peuterplek regulier en een peuterplek VVE. We stellen echter de hoge VVE kwaliteitseisen voor beide soorten peuterplekken. Hierin wijken wij af van de wettelijke eisen. Wij wijken af van de wettelijke eisen in de groepsgrootte en verhouding leidster/kind en in de kwaliteitseisen voor personeel.

Peuterplek regulier

plek van twee dagdelen voor reguliere peuters vanaf 2,5 jaar tot het moment waarop zij uitstromen naar de basisschool, verspreid over minimaal 2 weekdagen, gedurende 40 weken per jaar. Het aantal uren per peuterplek per week is 5. Er wordt gewerkt met een gecertificeerd VVE programma

Peuterplek VVE

plek van vier dagdelen voor doelgroeppeuters vanaf 2,5 jaar tot het moment waarop zij uitstromen naar de basisschool, verspreid over minimaal 4 weekdagen, gedurende 40 weken per jaar. Het aantal uren per peuterplek per week is 10. Er wordt gewerkt met een gecertificeerd VVE programma. De plek bevindt zich op een voorschoolse locatie die in het LKRP staat geregistreerd als VVE gecertificeerd.

Horizontale en vaste groepen

De voorschool vindt plaats in horizontale (peuters van dezelfde leeftijd) vaste groepen. Dat betekent dat een peuter twee dagdelen in dezelfde groep van 2,5 tot 4 jarigen zit. Op deze groep zitten vaste pedagogische medewerkers.

De extra VVE dagdelen kunnen in een andere groep plaatsvinden dan de eerste twee dagdelen. Dit

dient echter ook een vaste groep te zijn met vaste pedagogische medewerkers.

Groepsgrootte

De groepsgrootte is **minimaal 7 en maximaal 16 peuters**. Er staat minimaal één gekwalificeerde pedagogisch medewerker per 8 kinderen op de groep. Bij een groep met meer dan 8 kinderen staan er altijd twee gekwalificeerde pedagogisch medewerkers op de groep.

Alleen bij groepen met reguliere peuters is het toegestaan dat als één van de pedagogisch medewerkers VVE is geschoold, de ander nog aantoonbaar in opleiding mag zijn voor VVE. Indien er sprake is van meer dan 50% doelgroeppeuters in een groep bedraagt de maximale groepsgrootte 14 peuters.

Het is toegestaan gedurende maximaal een half jaar na de start van de groep een groepsgrootte kleiner dan 7 peuters te hebben.

VVE programma

Er wordt gebruik gemaakt van gecertificeerde VVE programma's die zijn erkend door het Nederlands Jeugdinstituut (NJI). Deze programma's zijn gericht op het gestructureerd en samenhangend stimuleren van de ontwikkelingsdomeinen taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling.

Kwalificaties pedagogisch medewerkers

De pedagogisch medewerkers op de groep hebben minimaal een MBO PW3 niveau met daarbij de keuzemodule VVE. Op de keuzemodule is een positief resultaat behaald.

En/of de pedagogisch medewerkers hebben naast een MBO PW3 opleiding een gecertificeerde VVE-opleiding (opleiding van minimaal een half jaar en geen internetmodule) gevolgd en deze afgesloten met een certificaat.

En/of de pedagogisch medewerkers hebben een MBO PW3 opleiding met een gecertificeerde geïntegreerde VVE opleiding daarbinnen gevolgd.

De pedagogisch medewerkers voldoen aan taalniveau 3F op mondelinge vaardigheden en lezen en aan taalniveau 2F op schriftelijke vaardigheden.

4 Houder

- De houder van een kindercentrum of peuterspeelzaal waar voorschoolse educatie wordt aangeboden stelt jaarlijks een opleidingsplan op waarin tot uitdrukking komt op welke wijze de kennis van en de vaardigheden van de beroepskracht voorschoolse educatie in het vroegtijdig bestrijden van achterstanden door middel van voorschoolse educatie worden onderhouden (artikel 4 besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie).
- De houder heeft een pedagogisch beleidsplan waarin de voor dat kindercentrum kenmerkende visie op de omgang met kinderen is beschreven (art 1.50 lid 1 en 2 WKO; art 5 lid 2 en 4 Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen).
- In het pedagogisch beleidsplan staat in duidelijke en observeerbare termen het volgende beschreven: de wijze waarop de emotionele veiligheid van kinderen wordt gewaarborgd, de mogelijkheden voor kinderen tot de ontwikkeling van hun persoonlijke- en sociale competentie, en de wijze waarop de overdracht van normen en waarden aan kinderen plaatsvindt (art 1.50 lid 1 en 2 WKO; art 5 lid 2 en 4 Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen; art 7 lid 1 sub a Regeling kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen)
- De houder draagt zorg voor uitvoering van het pedagogisch beleidsplan (art 1.49 lid 1 en 1.50 lid 1 en 2 WKO; art 5 lid 3 Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen)

Wettelijk gezien moeten houders zowel een opleidingsplan als een pedagogisch beleidsplan hebben. Als extra vragen wij in het opleidingsplan gericht in te gaan op het opbrengst- en handelingsgericht werken. Daarnaast vragen wij in het pedagogisch beleidsplan specifiek in te gaan op de visie voor voorschoolse educatie en hoe er gewerkt wordt aan het educatief handelen.

Opleidingsplan

De houder van de voorschoolse organisatie stelt een opleidingsplan op dat gericht dient te zijn op de continue professionalisering van het personeel op het gebied van voorschoolse educatie en opbrengst- en handelingsgericht werken. De eisen met betrekking tot het educatief handelen en de kwaliteitszorg staan geformuleerd onder de punten 8, 9 en 10.

De houder voert het opleidingsplan uit en kan dit aantonen.

De houder stelt het opleidingsplan jaarlijks bij op basis van een evaluatie.

Pedagogisch beleidsplan

De houder van de voorschoolse organisatie heeft een pedagogisch beleidsplan opgesteld. Onderdeel van dit beleidsplan vormt een visie op voorschoolse educatie en hoe gewerkt wordt aan educatief handelen. De eisen met betrekking tot educatief handelen staan geformuleerd onder punt 8. De houder voert dit plan uit en kan dit aantonen.

Gericht ouderbeleid

Voorscholen stellen een gericht ouderbeleid op conform het kwaliteitskader 'ouders en educatief partnerschap Hengelo' (*Bijlage*). De houder voert dit plan uit en kan dit aantonen.

Kindvolgsysteem

De houder maakt gebruik van een genormeerd kindvolgsysteem, waarin de peuters kunnen worden gevolgd op de vier domeinen taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling.

5 Ouders

- De kinderopvangorganisatie informeert de ouders over het te voeren beleid (Art. 1.54 en 2.11 WKO).
- De kinderopvangorganisatie stelt een oudercommissie in om advies uit te brengen (Art. 1.58 en 2.15 WKO).

Wij stellen specifieke eisen ten aanzien van ouderbetrokkenheid. Voor de **doelgroeppeuters** is dit extra van belang en stellen we extra eisen.

Intake

Ouders worden voorafgaand aan deelname van hun kind aan de voorschool adequaat geïnformeerd. De voorschool gaat na of de ouders de informatie hebben begrepen. De intake gebeurt in afstemming met de ouders volgens een intake procedure en een standaard intakeformulier. Bij de intake van **doelgroeppeuters** worden ouders actief benaderd en wordt hen aangegeven wat het VVE-programma inhoudt en wat dan van hen verwacht wordt. De afspraken worden vastgelegd in een overeenkomst met de ouders.

Toestemming ouders

Voorschoolse organisaties zijn verplicht ouders te vragen om toestemming voor uitwisseling van gegevens met betrekking tot VVE met de GGD bij **doelgroeppeuters**.

Ontwikkelingsstimulerende activiteiten thuis

Alle ouders worden gestimuleerd om hun kinderen thuis te ondersteunen in hun ontwikkeling. Voor ouders van **doelgroeppeuters** betekent dit dat ze spelmaterialen mee krijgen die ze thuis kunnen gebruiken, geïnformeerd worden hoe ze activiteiten uit kunnen voeren en er vindt een terugkoppeling plaats tussen de pedagogisch medewerkers en ouders of en hoe de activiteiten thuis zijn uitgevoerd.

Participatie in VVE activiteiten op de voorschool

Ouders van **doelgroeppeuters** worden gestimuleerd te participeren in vve-activiteiten op de voorschool. De voorschool organiseert daartoe voldoende relevante ouderactiviteiten, zoals inloopuren, koffieochtenden, themabijeenkomsten).

Informeren over ontwikkeling kind

Ouders worden tenminste 3 keer gedurende de peuterperiode actief geïnformeerd over de ontwikkeling van hun kind. Hierbij worden de toetsresultaten en observatiegegevens bekeken en besproken. Bij zorgpunten worden ouders direct geïnformeerd over hun kind.

Thuis taal

Er wordt rekening gehouden met de thuistaal van het kind. Dat betekent dat de pedagogisch medewerkers weten welke taal ouders thuis spreken. Informatie voor ouders en activiteiten worden afgestemd op het taalniveau van de ouders. De pedagogisch medewerkers gaan na of de anderstalige ouders de informatie hebben begrepen.

6 Doorgaande leerlijn

- **B&W maken afspraken over de organisatie van een doorlopende leerlijn van voorschoolse naar vroegschoolse educatie (Art. 167-1a3 WPO).**
- **De houder van een kindercentrum/peuterspeelzaal neemt deel aan het overleg tussen het college en de bevoegde gezagsorganen van scholen over het onderwijsachterstandenbeleid en werkt mee aan de totstandkoming van de afspraken en de nakoming ervan (art. 1.50a WKO en 2.7 WKO).**

Overdracht basisschool (vroegschool)

Voor de overdracht van alle peuters wordt het Hengelose overdrachtsformulier en de daarbij behorende handleiding gebruikt. Bij **doelgroeppeuters en bij zorgpeuters** (peuters waarbij extra zorg nodig is, anders dan vve) vindt een warme overdracht naar de vroegschool (groep 1 en 2 van de basisschool) plaats. De warme overdracht vindt plaats conform de uitleg in de handleiding voor het Hengelose overdrachtsformulier. Voor doelgroeppeuters is dit extra van belang omdat het vve-programma doorloopt tot en met groep 2.

Samenwerking voor- en vroegschool

Iedere voorschool werkt bij voorkeur samen in IKC verband, maar moet tenminste een intensieve samenwerking hebben met één basisschool.

VVE-coördinatie tussen de voor- en de vroegschool

- Er is binnen de voorschool iemand specifiek verantwoordelijk voor het leggen en onderhouden van contacten met de vroegschool. Binnen de vroegschool is iemand specifiek verantwoordelijk voor het leggen en onderhouden van contacten met de voorschool.
- Deze contactpersoon binnen de voor- en vroegschool onderneemt aantoonbaar gerichte activiteiten om de doorgaande lijn tussen voor- en vroegschool zo soepel mogelijk te laten verlopen, zoals afstemming over aanbod, programma's, het educatief handelen, pedagogisch klimaat, ouderbeleid en de zorgstructuur.

7 Resultaten

- **B&W maken afspraken over de resultaten van vroegschoolse educatie. (Art. 167-1b WPO)**
- **De houder van een kindercentrum/peuterspeelzaal neemt deel aan het overleg tussen het college en de bevoegde gezagsorganen van scholen over het onderwijsachterstandenbeleid en werkt mee aan de totstandkoming van de afspraken en de nakoming ervan. (art. 1.50a WKO en 2.7 WKO)**

Peuters volgen

Peuters worden gevolgd in hun ontwikkeling op de vier domeinen taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van een genormeerd observatie instrument. Er zijn tenminste 3 observatiemomenten in de peuterperiode. De gegevens worden vastgelegd in het kindvolgsysteem.

Bij **doelgroeppeuters** wordt bij de leeftijd van 3 jaar en 3 jaar en 10 maanden de CITO toets taal en rekenen afgenomen.

Resultaten delen

De resultaten van de CITO toetsen worden op groepsniveau gedeeld met de gemeente Hengelo. Hiervoor doet de gemeente Hengelo jaarlijks een uitvraag bij de voorschoolse organisatie.

Resultaatafspraken

Met de gemeente Hengelo worden resultaatafspraken gemaakt over de ontwikkeling van doelgroeppeuters.

8 Kwaliteit van de educatie

- De houder van een kindercentrum/peuterspeelzaal organiseert de kinderopvang op zodanige wijze, voorziet het kindercentrum zowel kwalitatief, als kwantitatief zodanig van personeel en materieel, draagt zorg voor een zodanige verantwoordelijkheidstoedeling, en voert een zodanig pedagogisch beleid dat een en ander redelijkerwijs leidt tot verantwoorde kinderopvang (art. 1.50 WKO en art. 2.6 WKO).
- De houder draagt zorg voor het waarborgen van emotionele veiligheid (art 1.49 lid 1 en 1.50 lid 1 en 2 WKO; art 5 lid 2, 3 en 4 Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen; art 7 lid 1 sub a Regeling kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen)
- De houder draagt er zorg voor dat de kinderen de mogelijkheid krijgen om tot ontwikkeling van persoonlijke competentie te komen (art 1.49 lid 1 en 1.50 lid 1 en 2 WKO; art 5 lid 2, 3 en 4 Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen; art 7 lid 1 sub a Regeling kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen)
- De houder draagt er zorg voor dat de kinderen de mogelijkheid krijgen om tot ontwikkeling van sociale competentie te komen (art. 1.49 lid 1 en 1.50 lid 1 en 2 WKO; art 5 lid 2, 3 en 4 Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen; art 7 lid 1 sub a Regeling kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen)
- De houder draagt zorg voor de overdracht van normen en waarden (art 1.49 lid 1 en 1.50 lid 1 en 2 WKO; art 5 lid 2, 3 en 4 Besluit kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen; art 7 lid 1 sub a Regeling kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen)

Doelen en planning

- Er wordt gewerkt met de doelgerichte planning die aansluit bij de doelen en ontwikkelingslijnen van het betreffende VVE programma.
 - ✓ Er is een jaarrooster, waarin wordt aangegeven welke thema's van het vve-programma wanneer in het jaar aan bod komen.
 - ✓ Er is een week-/dagplanning gemaakt van de activiteiten die worden aangeboden, passend bij het gebruikte vve-programma.
 - ✓ Het jaarrooster en de week-/dagplanning worden daadwerkelijk gevolgd en gelden voor alle kinderen (dus niet alleen doelgroepkinderen).
 - ✓ Uit de weekplanning en/of het gebruikte vve-programma blijkt welke doelen er nagestreefd worden.
 - ✓ Activiteiten voor de sociale vaardigheden, motorische, creatieve en cognitieve ontwikkeling worden evenredig aangeboden en staan in de weekplanning.
 - ✓ Tijdens de week wordt de planning bijgesteld als blijkt dat een activiteit meer of minder aandacht nodig heeft.
 - ✓ Planningen worden (regelmatig) geëvalueerd en bijgesteld.
- Het activiteitenaanbod gericht op de taalontwikkeling is voldoende dekkend en geconcretiseerd.
 - ✓ De voorschool maakt gebruik van een beredeneerd aanbod voor de taalontwikkeling dat voldoet aan de SLO doelen (landelijk vastgestelde kerndoelen).
 - ✓ Het stimuleren van de taalontwikkeling gebeurt in een betekenisvolle context.
- Het aanbod klimt op in moeilijkheidsgraad en er wordt gedifferentieerd.
 - ✓ De voorschool volgt het vve-programma nauwgezet, zodat er voldoende sprake is van opklimming in moeilijkheidsgraad of er ligt een beredeneerd aanbod vast voor de vier ontwikkelingsgebieden, waarin sprake is van een duidelijke opklimming in moeilijkheidsgraad.
 - ✓ In de week-/dagplanning is duidelijk dat de voorschool gebruik maakt van de differentiatiemogelijkheden van het programma of vanuit het eigen beredeneerde aanbod.
 - ✓ Het aanbod differentieert in leeftijd en ontwikkelingsniveau.

Pedagogisch klimaat

- Het pedagogisch handelen van de pedagogisch medewerkers is respectvol.
 - ✓ De pedagogisch medewerkers treden alle kinderen in gedrag en taalgebruik open en met respect tegemoet.
 - ✓ De pedagogisch medewerkers creëren een veilig en positief klimaat in de groep.
 - ✓ Uit de reacties van de kinderen blijkt dat zij zich veilig en gewaardeerd voelen.
 - ✓ De pedagogisch medewerkers betrekken alle kinderen (en laten geen kinderen 'links' liggen).
 - ✓ De pedagogisch medewerkers tonen in gedrag en taalgebruik respect voor de diversiteit in achtergrond, religie, taal en familiewaarden van het kind.
 - ✓ De pedagogisch medewerkers bieden positieve ondersteuning.
 - ✓ De pedagogisch medewerkers hebben zichtbaar hoge realistische verwachtingen van de kinderen.
- De pedagogisch medewerkers structureren en hanteren duidelijke pedagogische gedragsgrenzen.
 - ✓ De pedagogisch medewerkers stellen op respectvolle wijze duidelijk gedragsgrenzen, waarbij ze rekening houden met het ontwikkelingsniveau van het kind.
 - ✓ De pedagogisch medewerkers hanteren de gedragsgrenzen consequent en deze worden herhaaldelijk in een betekenisvolle context uitgelegd. De pedagogisch medewerker gaat ook na of de regels begrepen worden.
 - ✓ Grenzen worden positief geformuleerd en geven met name aan 'hoe' en 'waarom' een kind zich zo moet gedragen.
 - ✓ De pedagogisch medewerkers maken de kinderen duidelijk wat het effect van hun gedrag op de anderen is.
 - ✓ Pedagogisch medewerkers negeren zoveel mogelijk ongewenst gedrag (totdat het gevaarlijk wordt) en prijzen/ benadrukken kinderen die gewenst gedrag laten zien.
 - ✓ Fouten van kinderen worden niet persoonlijk gemaakt; het gedrag wordt gecorrigeerd, niet het kind. Hierdoor wordt voor kinderen duidelijk dat zij fouten mogen maken.
- De pedagogisch medewerkers stimuleren de sociale vaardigheden en de persoonlijke competenties van de kinderen.
 - ✓ De pedagogisch medewerkers bevorderen dat kinderen samen spelen en samen materialen delen.
 - ✓ De pedagogisch medewerkers bevorderen onderling respect, door bij het spelen kinderen naar elkaar te leren luisteren en te leren hoe kinderen zich emotioneel uiten.
 - ✓ De pedagogisch medewerkers begeleiden bij conflicten oplossen. Hierbij luisteren ze naar beide kinderen, laten ze de kinderen zelf naar een oplossing zoeken (eventueel met hulp van suggesties of het stellen van open vragen) en sluiten het conflict af met een samenvatting.
- De inrichting van de ruimte is aantrekkelijk, uitdagend en spel en taal uitlokkend.
 - ✓ Pedagogisch medewerkers hebben een rijke uitnodigende leeromgeving gecreëerd met veel verschillende echte materialen en materialen waarmee je ontdekkingen kan doen.
 - ✓ Er zijn verschillende hoeken terug te vinden in de groepsruimte (zoals huishoek, bouwhoek, kunsthoek, taal- en denkhoek, water-/zandtafel, leeshoek en ontdekhoek) die aansluiten bij de beleavingswereld van de kinderen.
 - ✓ De ruimte is ingericht met materialen die ontluikende en beginnende geletterdheid en gecijferdheid uitlokken (zoals themawoorden op ooghoogte, boeken en schrijfmateriaal passend bij het thema zijn aanwezig).

- ✓ Daarnaast zijn er wisselende hoeken, passend bij het thema van die periode.
- ✓ Er is een hoek waar kinderen zich in kunnen terugtrekken om tot rust te komen.

Educatief handelen

- Het educatief handelen van de beide pedagogisch medewerkers is op elkaar afgestemd.
 - ✓ Er zijn afspraken over de taakverdeling tussen de beide pedagogisch medewerkers binnen een groep (zichtbaar tijdens de observatie en/of op papier).
 - ✓ Beide pedagogisch medewerkers zijn actief educatief bezig.
 - ✓ Informatie uit observaties en over vorderingen van elk kind worden regelmatig doorgenomen.
 - ✓ De afspraken over taakverdeling liggen vast en worden regelmatig geëvalueerd en bijgesteld.
- Er worden structureel (de hele dag) effectieve en gerichte activiteiten voor de taalontwikkeling uitgevoerd.
 - ✓ Pedagogisch medewerkers zijn continu bewust bezig met de taalontwikkeling van de kinderen.
- De pedagogisch medewerkers bevorderen de interactie met en tussen de kinderen.
 - ✓ De pedagogisch medewerkers scheppen gericht mogelijkheden om positieve interacties tussen kinderen te laten ontstaan.
 - ✓ De pedagogisch medewerkers bevorderen, passend bij de ontwikkeling van de kinderen, samenspel en wederkerigheid in het spel van de kinderen door zelf ook mee te doen.
 - ✓ De pedagogisch medewerkers stimuleren actief de interactie tussen kinderen en belonen dit.
 - ✓ De interactie is afgestemd op het begripsniveau en de interesse van de kinderen.
 - ✓ De pedagogisch medewerkers betrekken, stimuleren en begeleiden kinderen bij de interactie door het stellen van open vragen en het kind te prikkelen na te denken.
- De pedagogisch medewerkers stimuleren actieve betrokkenheid van de kinderen en verrijken het spelen en werken.
 - ✓ Pedagogisch medewerkers begeleiden en stimuleren de actieve betrokkenheid van de kinderen bij spelactiviteiten door mee te spelen en in te gaan op het initiatief en de fantasie van het kind en daarbij bewust creatieve open vragen te stellen en kinderen uit te laten praten.
 - ✓ De pedagogisch medewerkers benut alle kansen gedurende de dag om het spel of de activiteit te verrijken door bijvoorbeeld iets toe te voegen, te veranderen of te verwijderen.
 - ✓ De pedagogisch medewerker sluit gericht aan bij de voorkennis en voorkeuren van kinderen bij het verrijken van het spelen en werken. Hierdoor wordt aangesloten bij de zone van de naaste ontwikkeling.
- De pedagogisch medewerkers bevorderen de ontwikkeling van aanpakgedrag (strategieën) bij de kinderen.
 - ✓ De pedagogisch medewerkers laten het kind vooral zelf doen en ervaren (zelf naar oplossingen zoeken)
 - ✓ De pedagogisch medewerkers geven positieve begeleiding, door te benoemen wat goed gaat.
 - ✓ De pedagogisch medewerkers geven een begeleid instructie door te benoemen wat het kind doet, uitleg te geven in kleine stapjes, te herhalen en terug te kijken op wat geleerd is.
 - ✓ De pedagogisch medewerker en het kind kijken samen terug hoe de taak is aangepakt.
- Het gedrag van de pedagogisch medewerkers met de kinderen is responsief.

- ✓ De pedagogisch medewerkers reageren op het niveau van het kind, non-verbaal of verbaal, als een kind de aandacht vraagt en laat hiermee haar beschikbaarheid zien.
- ✓ De pedagogisch medewerkers gaan in op wat het kind zegt, gaan in op het initiatief van het kind en tonen een wezenlijke interesse in de belevingswereld van het kind.
- ✓ De pedagogisch medewerkers zorgen waar nodig voor oogcontact en een korte afstand tot het kind.
- ✓ De pedagogisch medewerkers hebben een luisterende houding en laten voornamelijk het kind aan het woord.
- De pedagogisch medewerkers stemmen de activiteiten af op verschillen in de ontwikkeling van de individuele kinderen.
 - ✓ De pedagogisch medewerkers kennen van elk kind de ontwikkelingsbehoefte en stemmen hun vragen en benadering hierop af.
 - ✓ De pedagogisch medewerkers gebruiken zoveel mogelijk het ontwikkelingsniveau van het kind om de ontwikkeling een stapje verder te helpen. De pedagogisch medewerker biedt activiteiten aan waardoor het kind uitgedaagd wordt zich te ontwikkelen en iets te leren wat onbekend is. (Misschien niet direct tijdens de observatie te zien, maar wel aan de hand van kindobservaties en het gesprek achteraf met pedagogisch medewerkers)
 - ✓ De pedagogisch medewerkers variëren bewust in individuele activiteiten, activiteiten voor kleine groepen en grote groepen, afgestemd op de behoefte van het kind.
 - ✓ De hoeveelheid tijd en extra ondersteuning of tutoring wordt afgestemd op de behoefte van het kind.

9 Kwaliteit van de zorg

- **De houder van een kindercentrum/peuterspeelzaal organiseert de kinderopvang op zodanige wijze, voorziet het kindercentrum zowel kwalitatief, als kwantitatief zodanig van personeel en materieel, draagt zorg voor een zodanige verantwoordelijkheidstoedeling, en voert een zodanig pedagogisch beleid dat een en ander redelijkerwijs leidt tot verantwoorde kinderopvang. (art. 1.50 WKO en art. 2.6 WKO)**
- De brede ontwikkeling van alle kinderen wordt gevolgd.
 - ✓ De pedagogisch medewerkers leggen van elk kind de beginsituatie (d.w.z. binnen 3 maanden) vast voor een vroegtijdige signalering van achterstanden (eerste observatiemoment).
 - ✓ De pedagogisch medewerkers gebruiken voor het regelmatig en systematisch volgen van de ontwikkeling op de vier vve-domeinen een genormeerd kindvolgsysteem.
 - ✓ Het aantal observatiemomenten komt overeen met de aanwijzingen van het observatie-instrument en bevat ten minste 3 observatiemomenten.
 - ✓ De observatie- en eventuele toetsgegevens zijn vastgelegd in een genormeerd kindvolgsysteem en geven zicht op de ontwikkeling (of de eventuele stagnatie).
- De begeleiding is planmatig voor: de hele groep, de kleine groep en het individuele kind.
 - ✓ Pedagogisch medewerkers hanteren de werkwijze zoals vastgelegd bij de basisondersteuning in '1-zorgroute voorschoolse voorzieningen Plein Midden Twente'.
 - ✓ Pedagogisch medewerkers bepalen aan de hand van de informatie uit de observaties (en eventueel toetsen) welke (groepen) kinderen extra zorg nodig hebben en wat die zorg inhoudt.
 - ✓ Pedagogisch medewerkers leggen vast welke doelen ze nastreven, welk aanbod en welke begeleiding ingezet wordt en wanneer en hoe geëvalueerd wordt of de doelen behaald zijn.
 - ✓ Ouders van geïdentificeerde zorgkinderen worden aantoonbaar actief betrokken bij het bestrijden van de achterstand en andere ondersteuningsbehoeften.
- De aangeboden begeleiding en zorg wordt op vaste tijdstippen geëvalueerd en vastgelegd.
 - ✓ De evaluatie leidt tot een conclusie voor vervolgstappen (zoals; extra zorg is niet meer nodig, bepaalde gerichte handelingen/ begeleiding worden aangehouden, de begeleiding wordt bijgesteld of externe zorg is nodig). Deze conclusie wordt vastgelegd.
 - ✓ Om het effect van de geboden zorg te evalueren wordt gebruik gemaakt van het gebruikelijke observatie- en/of toetsinstrument van de voorschool.
 - ✓ Ook de extra zorg en begeleiding aan kinderen met een voorsprong wordt geëvalueerd.
- Pedagogisch medewerkers hebben een overzicht van de kinderen die zorg nodig hebben die de voorschool niet kan leveren, en van de aard van die zorg.
 - ✓ Pedagogisch medewerkers hanteren de werkwijze zoals vastgelegd bij de diepteondersteuning in '1-zorgroute voorschoolse voorzieningen Plein Midden Twente'.
 - ✓ De kinderen die externe zorg nodig hebben (of hebben gehad) zijn bij de pedagogisch medewerkers bekend.
 - ✓ Pedagogisch medewerkers kennen de problemen van het kind en de reden van de externe zorg.
- Pedagogisch medewerkers zorgen dat kinderen aangemeld worden voor externe zorg, wanneer de voorschool de gewenste zorg niet kan leveren.
 - ✓ Binnen de voor- en vroegscholen is iemand verantwoordelijk voor het in gang zetten van externe diagnose of zorg.

- ✓ Binnen de voor- en vroegscholen zijn er vaste afspraken (vastgelegd) over het signaleren van zorgleerlingen, aanmelden voor nadere diagnose en contact met de ouders.
- ✓ Pedagogisch medewerkers (of andere medewerkers) overleggen met de ouders over de mogelijkheden van externe zorg en stimuleren ouders gebruik te maken van de externe zorg.
- ✓ Pedagogisch medewerkers (of andere medewerkers) spelen een actieve ondersteunende rol bij het maken van contacten met zorginstellingen en het aanmelden van het kind (in overleg met de ouders!).
- ✓ In een zorgteam van de voorschool of IKC wordt al dan niet samen met de pedagogisch medewerkers bekeken of en welke externe zorg wenselijk is voor een kind.
- De pedagogisch medewerkers blijven de ontwikkeling van kinderen met extra zorg bijhouden.
 - ✓ De pedagogisch medewerkers sluiten zo veel mogelijk aan bij de zorg die extern geboden wordt.
 - ✓ Pedagogisch medewerkers observeren kinderen met extra zorg regelmatig om de voortgang in de ontwikkeling in de gaten te houden.
 - ✓ Pedagogisch medewerkers informeren de ouders regelmatig over de vorderingen van hun kind.
 - ✓ Er zijn regelmatig contacten met de externe zorgverlener om de zorg en begeleiding op elkaar af te stemmen.
 - ✓ De voorschool en de externe zorgverlener informeren de ouders gezamenlijk over de vorderingen van hun kind.

10 Kwaliteitszorg

- **De houder van een kindercentrum/peuterspeelzaal organiseert de kinderopvang op zodanige wijze, voorziet het kindercentrum zowel kwalitatief, als kwantitatief zodanig van personeel en materieel, draagt zorg voor een zodanige verantwoordelijkheidstoedeling, en voert een zodanig pedagogisch beleid dat een en ander redelijkerwijs leidt tot verantwoorde kinderopvang. (art. 1.50 WKO en art. 2.6)**

- Er is iemand (HBO niveau) op de voorschool die specifiek verantwoordelijk is voor de uitvoering en kwaliteit van vve.
- Er is een coach aangesteld (HBO niveau) die tot taak heeft de kwaliteit van het handelen van de pedagogisch medewerkers te versterken.
- De voorschool evalueert de kwaliteit van vve jaarlijks op tenminste 4 van de 6 volgende punten en onderneemt daar actie op:
 - participatie van de ouders,
 - kwaliteit van het aanbod en in hoeverre dit wordt gebruikt conform de afspraken,
 - kennis en vaardigheden van de pedagogisch medewerkers,
 - inrichting van de ruimte,
 - de zorgstructuur inclusief observatiesysteem en de wijze waarop dit wordt gehanteerd,
 - de doorgaande lijn tussen voor- en vroegschoolDe evaluatie wordt uitgevoerd door een onafhankelijke externe partij.
- De voorschool evalueert de resultaten van vve jaarlijks en onderneemt daar actie op.
 - ✓ De resultaten van vve worden jaarlijks geëvalueerd (op basis van eigen resultaat-ambities en gemeentelijke afspraken over resultaten).
 - ✓ De evaluatie vindt plaats op locatieniveau en op groepsniveau.
 - ✓ Bij de evaluatie worden gegevens betrokken uit het observatiesysteem en eventueel afgenomen toetsen.
 - ✓ De evaluatie leidt tot conclusies en verbeteractiviteiten.
 - ✓ Bij de evaluatie worden meerdere gegevens betrokken (bv. feitelijke ouderparticipatie, externe zorgkinderen).
 - ✓ Er zijn trendanalyses gemaakt van de resultaten over meerdere jaren.
- De voorschool werkt planmatig aan vve-verbetermaatregelen.
 - ✓ De voorschool heeft concrete verbeterpunten vastgesteld op basis van de evaluatie van de kwaliteit en de resultaten van vve.
 - ✓ Deze verbeterpunten zijn opgenomen in een concreet verbeterplan, dat door de voorschool daadwerkelijk wordt uitgevoerd.
- De voorschool borgt de kwaliteit van haar vve-educatie.
 - ✓ In de voorscholen vinden regelmatig groepsbezoeken plaats om de kwaliteit van vve te borgen
 - ✓ De afspraken en procedures voor het aanbieden van vve liggen vast en zijn voor een ieder te raadplegen
 - ✓ Er is een heldere procedure vastgelegd om de kwaliteit van vve te waarborgen.
 - ✓ Er wordt gebruik gemaakt van verschillende instrumenten om de kwaliteit van vve te borgen, zoals video-interactie of intervisie.
 - ✓ De pedagogisch medewerkers beoordelen elkaar (collegiale consultatie).

Bijlage 2: Ouderbijdragetabel 'Hengelse voorschool' 2017

Jaar 2017		Tarief	€ 7,18	Ouderbijdrage		Ouderbijdrage per jaar	
Gezamenlijk Toetsinginkomen		Eerste kind	Tweede kind	Eigenbijdrage per uur 1ste Kind	Eigenbijdrage per uur 2de Kind e.v.	Eerste kind per jaar	Tweede kind per jaar
lager dan	€ 18.485	94,0%	95,0%	€ 0,43	€ 0,36	€ 86,16	€ 71,80
€ 18.486	€ 19.716	94,0%	95,0%	€ 0,43	€ 0,36	€ 86,16	€ 71,80
€ 19.717	€ 20.945	94,0%	95,0%	€ 0,43	€ 0,36	€ 86,16	€ 71,80
€ 20.946	€ 22.177	94,0%	95,0%	€ 0,43	€ 0,36	€ 86,16	€ 71,80
€ 22.178	€ 23.408	94,0%	95,0%	€ 0,43	€ 0,36	€ 86,16	€ 71,80
€ 23.409	€ 24.638	93,8%	94,9%	€ 0,45	€ 0,37	€ 89,03	€ 73,24
€ 24.639	€ 25.869	92,8%	94,8%	€ 0,52	€ 0,37	€ 103,39	€ 74,67
€ 25.870	€ 27.096	92,0%	94,7%	€ 0,57	€ 0,38	€ 114,88	€ 76,11
€ 27.097	€ 28.421	91,2%	94,6%	€ 0,63	€ 0,39	€ 126,37	€ 77,54
€ 28.422	€ 29.743	90,4%	94,4%	€ 0,69	€ 0,40	€ 137,86	€ 80,42
€ 29.744	€ 31.067	89,3%	94,2%	€ 0,77	€ 0,42	€ 153,65	€ 83,29
€ 31.068	€ 32.390	88,7%	94,0%	€ 0,81	€ 0,43	€ 162,27	€ 86,16
€ 32.391	€ 33.716	87,7%	94,0%	€ 0,88	€ 0,43	€ 176,63	€ 86,16
€ 33.717	€ 35.039	86,8%	94,0%	€ 0,95	€ 0,43	€ 189,55	€ 86,16
€ 35.040	€ 36.394	86,0%	94,0%	€ 1,01	€ 0,43	€ 201,04	€ 86,16
€ 36.395	€ 37.752	85,1%	94,0%	€ 1,07	€ 0,43	€ 213,96	€ 86,16
€ 37.753	€ 39.109	84,3%	94,0%	€ 1,13	€ 0,43	€ 225,45	€ 86,16
€ 39.110	€ 40.465	83,4%	94,0%	€ 1,19	€ 0,43	€ 238,38	€ 86,16
€ 40.466	€ 41.824	82,3%	94,0%	€ 1,27	€ 0,43	€ 254,17	€ 86,16
€ 41.825	€ 43.182	81,8%	94,0%	€ 1,31	€ 0,43	€ 261,35	€ 86,16
€ 43.183	€ 44.538	80,8%	94,0%	€ 1,38	€ 0,43	€ 275,71	€ 86,16

€ 44.539	€ 45.895	80,1%	94,0%	€ 1,43	€ 0,43	€ 285,76	€ 86,16
€ 45.896	€ 47.378	79,0%	94,0%	€ 1,51	€ 0,43	€ 301,56	€ 86,16
€ 47.379	€ 50.286	77,2%	94,0%	€ 1,64	€ 0,43	€ 327,41	€ 86,16
€ 50.287	€ 53.193	76,3%	93,5%	€ 1,70	€ 0,47	€ 340,33	€ 93,34
€ 53.194	€ 56.103	74,9%	92,9%	€ 1,80	€ 0,51	€ 360,44	€ 101,96
€ 56.104	€ 59.012	72,3%	92,4%	€ 1,99	€ 0,55	€ 397,77	€ 109,14
€ 59.013	€ 61.919	69,6%	92,1%	€ 2,18	€ 0,57	€ 436,54	€ 113,44
€ 61.920	€ 64.829	66,9%	91,3%	€ 2,38	€ 0,62	€ 475,32	€ 124,93
€ 64.830	€ 67.736	64,1%	90,8%	€ 2,58	€ 0,66	€ 515,52	€ 132,11
€ 67.737	€ 70.645	61,3%	90,2%	€ 2,78	€ 0,70	€ 555,73	€ 140,73
€ 70.646	€ 73.556	58,7%	89,4%	€ 2,97	€ 0,76	€ 593,07	€ 152,22
€ 73.557	€ 76.462	56,0%	88,9%	€ 3,16	€ 0,80	€ 631,84	€ 159,40
€ 76.463	€ 79.373	53,3%	88,4%	€ 3,35	€ 0,83	€ 670,61	€ 166,58
€ 79.374	€ 82.281	50,4%	88,1%	€ 3,56	€ 0,85	€ 712,26	€ 170,88
€ 82.282	€ 85.187	47,7%	87,3%	€ 3,76	€ 0,91	€ 751,03	€ 182,37
€ 85.188	€ 88.096	45,1%	86,9%	€ 3,94	€ 0,94	€ 788,36	€ 188,12
€ 88.097	€ 91.062	42,3%	86,3%	€ 4,14	€ 0,98	€ 828,57	€ 196,73
€ 91.063	€ 94.042	39,8%	85,5%	€ 4,32	€ 1,04	€ 864,47	€ 208,22
€ 94.043	€ 97.020	37,4%	85,0%	€ 4,49	€ 1,08	€ 898,94	€ 215,40
€ 97.021	€ 99.998	34,8%	84,6%	€ 4,68	€ 1,11	€ 936,27	€ 221,14
€ 99.999	€ 102.976	33,3%	84,2%	€ 4,79	€ 1,13	€ 957,81	€ 226,89
€ 102.977	€ 105.955	33,3%	83,4%	€ 4,79	€ 1,19	€ 957,81	€ 238,38
€ 105.956	€ 108.935	33,3%	82,8%	€ 4,79	€ 1,23	€ 957,81	€ 246,99
€ 108.936	€ 111.913	33,3%	82,3%	€ 4,79	€ 1,27	€ 957,81	€ 254,17
€ 111.914	€ 114.890	33,3%	81,7%	€ 4,79	€ 1,31	€ 957,81	€ 262,79
€ 114.891	€ 117.869	33,3%	81,3%	€ 4,79	€ 1,34	€ 957,81	€ 268,53
€ 117.870	€ 120.848	33,3%	80,5%	€ 4,79	€ 1,40	€ 957,81	€ 280,02
€ 120.849	€ 123.826	33,3%	79,9%	€ 4,79	€ 1,44	€ 957,81	€ 288,64
€ 123.827	€ 126.805	33,3%	78,8%	€ 4,79	€ 1,52	€ 957,81	€ 304,43

€ 126.806	€ 129.782	33,3%	78,4%	€ 4,79	€ 1,55	€ 957,81	€ 310,18
€ 129.783	€ 132.761	33,3%	77,6%	€ 4,79	€ 1,61	€ 957,81	€ 321,66
€ 132.762	€ 135.742	33,3%	76,5%	€ 4,79	€ 1,69	€ 957,81	€ 337,46
€ 135.743	€ 138.719	33,3%	75,9%	€ 4,79	€ 1,73	€ 957,81	€ 346,08
€ 138.720	€ 141.698	33,3%	74,9%	€ 4,79	€ 1,80	€ 957,81	€ 360,44
€ 141.699	€ 144.675	33,3%	74,3%	€ 4,79	€ 1,85	€ 957,81	€ 369,05
€ 144.676	€ 147.655	33,3%	73,5%	€ 4,79	€ 1,90	€ 957,81	€ 380,54
€ 147.656	€ 150.634	33,3%	72,8%	€ 4,79	€ 1,95	€ 957,81	€ 390,59
€ 150.635	€ 153.612	33,3%	72,0%	€ 4,79	€ 2,01	€ 957,81	€ 402,08
€ 153.613	€ 156.590	33,3%	70,9%	€ 4,79	€ 2,09	€ 957,81	€ 417,88
€ 156.591	€ 159.567	33,3%	70,3%	€ 4,79	€ 2,13	€ 957,81	€ 426,49
€ 159.568	€ 162.547	33,3%	69,5%	€ 4,79	€ 2,19	€ 957,81	€ 437,98
€ 162.548	€ 165.525	33,3%	68,7%	€ 4,79	€ 2,25	€ 957,81	€ 449,47
€ 165.526	€ 168.504	33,3%	67,9%	€ 4,79	€ 2,30	€ 957,81	€ 460,96
€ 168.505	€ 171.483	33,3%	67,2%	€ 4,79	€ 2,36	€ 957,81	€ 471,01
€ 171.484	€ 174.461	33,3%	66,4%	€ 4,79	€ 2,41	€ 957,81	€ 482,50
€ 174.462	€ 177.440	33,3%	65,6%	€ 4,79	€ 2,47	€ 957,81	€ 493,98
€ 177.441	€ 180.418	33,3%	65,0%	€ 4,79	€ 2,51	€ 957,81	€ 502,60
€ 180.419	en hoger	33,3%	64,0%	€ 4,79	€ 2,58	€ 957,81	€ 516,96

Bijlage 3: Ouderverklaring geen recht op kinderopvangtoeslag voor de Hengelose voorschool

De gegevens in deze aanvraag zijn op naam van de ouder/verzorger die geen inkomen heeft.

Voorletters en achternaam :.....
BurgerServicenummer (BSN) :
Straatnaam, huisnummer + toevoeging:
Postcode en woonplaats:.....

Gegevens kind

U hoeft alleen de gegevens in te vullen van het kind dat gaat deelnemen aan de voorschool

Voorletters en achternaam:.....
Geboortedatum :

Hierbij verklaar ik geen recht te hebben op kinderopvangtoeslag, zoals bedoeld in artikel 1.1. van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzaalwerk¹. Dit verklaar ik door de bijgevoegde Inkomensverklaring (dit formulier kunt u gratis aanvragen via de belastingtelefoon;0800-0543) en eventuele andere aanvullende bewijsstukken.

De bijgevoegde Inkomensverklaring heeft hierbij in principe betrekking op het meest recent voltooide kalenderjaar. In de periode tussen 1 januari en 1 april is echter de Inkomensverklaring van het daaraan voorafgaande jaar voldoende².

Tevens verklaar ik hierbij *(maak uw keuze door het juiste vakje aan te kruisen)*:

- ☐ (bij 2 ouders) een van ons beiden werkt niet en heeft geen recht op kinderopvangtoeslag.³
- ☐ (bij één ouder) ik werk niet en kan geen aanspraak maken op kinderopvangtoeslag.⁴

Ik weet dat het onjuist invullen van dit formulier strafbaar is. Ik verklaar ermee bekend te zijn dat mijn gegevens aan de gemeente Hengelo worden verstrekt en door de gemeente op juistheid kunnen worden gecontroleerd bij andere personen en instanties. Ik weet dat wijzigingen die het recht op een gesubsidieerde peuterplek kunnen beïnvloeden, onmiddellijk moeten worden doorgegeven aan de instelling waar de voorschool gevolgd wordt, onder overlegging van bewijsstukken.

Ondergetekende verklaart dat dit formulier naar waarheid is ingevuld zodat de voorschoolse instantie kan vaststellen of hij/ zij recht heeft/hebben op een gesubsidieerd tarief voor de voorschool.

Handtekening:

Plaats en datum:

¹ Een overschrijding van het maximum aantal uren kinderopvang waarover men recht heeft op kinderopvangtoeslag (140% van de arbeidsuren van de minst werkende ouder) geeft geen recht om deze "Verklaring geen recht op kinderopvangtoeslag" in te vullen. In de basis heeft men dan namelijk wel recht op kinderopvangtoeslag."

² U hebt wel recht op toeslag in geval van: bijstand en werk, uitkering als kunstenaar en volgt een traject gericht op arbeidsinschakeling (WWIK), u bent jonger dan 18 jaar hebt bijstand en studeert, u volgt een re-integratie-traject en hebt geen uitkering of werkgever, u volgt een inburgeringstraject op grond van de Wet inburgering, u volgt een re-integratie-traject via UWV of gemeente, of u bent student, zie www.toeslagen.nl.

³ U hebt wel recht op toeslag in geval van: bijstand en werk, uitkering als kunstenaar en volgt een traject gericht op arbeidsinschakeling (WWIK), u bent jonger dan 18 jaar hebt bijstand en studeert, u volgt een reïntegratietraject en hebt geen uitkering of werkgever, u volgt een inburgeringstraject op grond van de Wet inburgering, u volgt een reïntegratietraject via UWV of gemeente, of u bent student.

⁴ U hebt wel recht op toeslag in geval van: bijstand en werk, uitkering als kunstenaar en volgt een traject gericht op arbeidsinschakeling (WWIK), u bent jonger dan 18 jaar hebt bijstand en studeert, u volgt een reïntegratietraject en hebt geen uitkering of werkgever, u volgt een inburgeringstraject op grond van de Wet inburgering, u volgt een reïntegratietraject via UWV of gemeente, of u bent student.

Toelichting bij de verklaring

Kinderopvangtoeslag

Een ouder die geen recht heeft op de kinderopvangtoeslag zoals bedoeld in artikel 1.1. van de Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzaalwerk, kan bij gebruik van de Hengelose voorschool in aanmerking komen voor 'de gemeentelijke regeling'. De ouder dient met de 'verklaring geen recht op kinderopvangtoeslag' en een Inkomensverklaring (voorheen IB60 formulier) aan de voorschool en aan gemeente te verklaren dat ze geen recht heeft op kinderopvangtoeslag. De gemeente geeft dan een subsidie op de voorschool, zodat de betreffende ouder een lager tarief in rekening gebracht krijgt voor de voorschool.

Wat is kinderopvangtoeslag?

Kinderopvangtoeslag is een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang via de Belastingdienst.

U komt in aanmerking voor kinderopvangtoeslag wanneer er sprake is van:

- Twee werkende ouders/verzorgers in 1 gezin, of ouders/verzorgers die een studie of traject volgen;
- Een alleenstaande ouder/verzorger die werkt, of een studie of traject volgt.
- Een gemeentelijke doelgroep waar een of beide ouder(s)/verzorger(s) onder vallen, bijvoorbeeld: inburgeringscursus of sociaal/medische indicatie.

Kinderopvangtoeslag vraagt u aan bij de belastingdienst via www.toeslagen.nl Hier kunt u ook een proefberekening maken.

Tegemoetkoming voor ouder(s)/verzorger(s) met een eigen onderneming

Zelfstandige ondernemers komen in aanmerking voor kinderopvangtoeslag volgens de Wet Kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzaalwerk. Ook de ouder, die zonder enige vergoeding arbeid verricht in de onderneming van de partner in de zin van art. 3.78 van de Wet Inkomstenbelasting 2001. Dit artikel gaat over de meewerkafrek, die geldt als de partner meer dan 525 uur per jaar meewerkt. Als de man dus een onderneming heeft en de vrouw

(of andersom) minimaal 525 uur per jaar meewerkt, voldoen ze beiden aan de criteria voor de Wet Kinderopvang, hebben ze dus recht op een tegemoetkoming van de belastingdienst en kan er dus geen gebruikgemaakt worden van de 'gemeentelijke regeling'.

Hoe kom ik in aanmerking voor een gesubsidieerde peuterplek?

Een ouder/verzorger dient aan te tonen dat er geen recht is op de kinderopvangtoeslag. Daarvan is bijvoorbeeld sprake als u niet allebei een inkomen heeft. U kunt dit aantonen door een Inkomensverklaring aan te vragen bij de Belastingdienst. Voorwaarde hiervoor is wel dat u een belastingaangifte ingediend heeft. Niet in alle gevallen blijkt uit de Inkomensverklaring dat er geen sprake is van inkomen uit arbeid (bijv. in geval van een uitkering). In dat geval moet u aanvullende bewijsstukken overleggen waaruit blijkt dat wel sprake is van inkomen maar niet van inkomen uit arbeid.

Wat is een Inkomensverklaring?

Een Inkomensverklaring is in feite bedoeld om andere (overheids)instanties, die geen inzage hebben in de inkomensgegevens van burgers, te informeren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een woonstichting die graag wil weten hoeveel inkomen iemand heeft om vast te kunnen stellen of iemand voor een bepaalde huurwoning in aanmerking komt. Indien een belastingplichtige een beroep doet op een dergelijke inkomensafhankelijke regeling van een (overheids)instantie dan wenst zij een overzicht waarop de Inkomensgegevens van de belastingplichtige staat. Hij kan zich in dit geval wenden tot de Belastingdienst met het verzoek een inkomensverklaring te ontvangen. De verklaring moet aangevraagd worden voor de ouder die geen inkomen heeft, maar deze moet dus wel, eventueel via de partner, een aangifte ingediend hebben. Indien u geen aangifte heeft gedaan en daarom geen Inkomensverklaring kunt ontvangen kunt u overwegen alsnog aangifte te doen om een inkomensverklaring te verkrijgen.

Bijlage 4: Aanvraagformulier subsidie Hengelose voorschool 2017

1. Gegevens instelling

naam instelling:

contactpersoon:

telefoon:

e-mail:

2. Datum aanvraag:

3. Locatie waar de voorschool plaatsvindt:

het LRKP nummer van de locatie:

4. Bankrekeningnummer van de organisatie:

5. Het aantal peuterplekken

regulier:

vve:

6. Het aantal uren voor

Reguliere plekken:

Vve plekken:

7. Het bedrag van de aanvraag totaal:

8. Het bedrag van de aanvraag verdeeld naar:

het aantal peuterplekken regulier:

het aantal peuterplekken VVE:

9. Het aantal peuterplekken bezet door WKO ouders:

10. De gemiddelde ouderbijdrage op jaarbasis:

11. De openstelling van de groepen:

12. Het aantal groepen:

13. De bezetting:

per groep:

per locatie:

14. Het vve-programma dat gebruikt wordt:

15. Het aantal gecertificeerde vve-beroepskrachten (incl. vereist taalniveau) in dienst:
Certificaten toevoegen.

16. Het aantal beroepskrachten met taalniveau 3F in dienst:
Certificaten toevoegen.

17. Omschrijving hoe de doorgaande leerlijn is vormgegeven en met welke basisscholen er een samenwerking is

Plaats:

Datum:

Handtekening:

Bijlage 5: Minimale kwaliteitseisen

Indien aanvrager niet geheel voldoet aan de eisen uit het Kwaliteitskader Hengelose Voorschool, dient aanvrager minimaal aan de volgende eisen te voldoen om in aanmerking te komen voor subsidie:

- Het aanbod zoals gesteld in hoofdstuk 3 van het Kwaliteitskader Hengelose Voorschool.
- De eisen die aan de houder gesteld worden in hoofdstuk 4 van het Kwaliteitskader Hengelose Voorschool.
- De eisen gesteld in hoofdstuk 5 ten aanzien van omgang met ouders van het Kwaliteitskader Hengelose Voorschool.
- De eisen ten aanzien van de doorgaande lijn in hoofdstuk 6 van het Kwaliteitskader Hengelose Voorschool.
- De eisen ten aanzien van resultaten in hoofdstuk 7 van het Kwaliteitskader Hengelose Voorschool.
- Ten aanzien van de kwaliteit van de educatie in hoofdstuk 8 van het Kwaliteitskader Hengelose Voorschool dient aanvrager op alle onderdelen minimaal een 2 te scoren, waarbij van elk hoofdonderdeel (Doelen en planning, Pedagogisch klimaat en Educatief handelen) er minimaal op één van de onderdelen een 3 dient te worden gescoord.¹
- Ten aanzien van de eisen van de kwaliteit van de zorg in hoofdstuk 9 van het Kwaliteitskader Hengelose Voorschool dient aanvrager minimaal op de volgende onderdelen een 3 te scoren:
 - de brede ontwikkeling van alle kinderen wordt gevolgd worden
 - de pedagogisch medewerkers hebben een overzicht van de kinderen die zorg nodig hebben die de voorschool niet kan leveren, en van de aard van die zorg.Voor de overige onderdelen dient minimaal een 2 te worden gescoord.
- Ten aanzien van de kwaliteitszorg in hoofdstuk 10 van het Kwaliteitskader Hengelose Voorschool dient in ieder geval iemand op HBO-niveau binnen de voorschool aangesteld te zijn die specifiek verantwoordelijk is voor de uitvoering en kwaliteit van vve en er dient iemand op HBO-niveau te zijn die tot taak heeft de kwaliteit van het handelen van de pedagogisch medewerkers te versterken. Dit kan dezelfde persoon zijn. Voor de overige onderdelen dient minimaal een 2 te worden gescoord.

¹ Bij de hoofdstukken 8, 9 en 10 wordt gebruik gemaakt van de scores, zoals door de onderwijsinspectie gebruikt bij de laatste bestandsopname vve. De scores hebben de volgende betekenis: 1 staat in de kinderschoenen, verbeteringen zijn dringend nodig, 2 enigszins in ontwikkeling, verbeteringen zijn nodig, 3 voldoende, 4 goed ontwikkeld, voorbeeld voor anderen.

Behandelaanbod

Onderwerp	Controleprotocol 2016		
Zaaknummer	2069007	Portefeuillehouder	
Belangrijkste beslis / - besprekpunten	Besprekpunten kunnen zijn de specifieke aandachtspunten die de werkgroep accountancy namens de raad heeft geformuleerd		
Historie	De gemeenteraad van Hengelo heeft op 16 december 2015, (besluit nr. 1106113) besloten Deloitte Accountants BV te benoemen om de accountantscontrole als bedoeld in art 213 Gemeentewet uit te voeren. Deze controle behelst de jaarrekening 2016 en daarmee tevens het financieel beheer over het jaar 2016 zoals uitgeoefend door of namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hengelo. De controle is gericht op rechtmatigheid en getrouwheid. Binnen het kader van deze opdracht wordt jaarlijks de opdracht aan de accountant in een controleprotocol nader gepreciseerd. De raad wordt gevraagd de gepreciseerde opdracht te verstrekken door het controleprotocol dat nu voorligt vast te stellen.		

Raad	20 december 2016	
Doel van de sessie	Besluitvorming	
Behandeladvies	Het controle protocol 2016 als direct besprekpunt agenderen voor de raadsvergadering. De opdracht ligt in het verlengde van het contract en van de relevante wet- en regelgeving i.h.k.v. de rechtmatigheidscontrole voor de gemeente Hengelo naar de stand van 1 november 2016.	
Spreekrecht publiek	nee	

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2069007	Bosveld/ Eeftink	GRI	
ONDERWERP			
Controleprotocol 2016			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGelo BESLUIT:

Het controleprotocol 2016 vast te stellen

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

Het controleprotocol heeft als doel om nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de accountantscontrole. Zoals de reikwijdte ervan, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening 2016 van de gemeente Hengelo. Ook benoemt de raad een aantal specifieke aandachtspunten voor de accountant.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGelo,**DATUM**

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2069007	Bosveld/ Eeftink	GRI	--
ONDERWERP			
Controleprotocol 2016			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

De gemeenteraad benoemt de accountant die belast is met de controle van de jaarrekening van de gemeente. Per 2016 liep het contract met de vorige accountant af. Samen met Almelo, Borne, Enschede, Losser, Oldenzaal, het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBT) en de Regio Twente hebben wij in 2015 een aanbestedingsproces gevolgd. Dit proces had als uitkomst dat Deloitte als nieuwe accountant voor de jaren 2016 en 2017 kon worden benoemd, met een optionele verlenging voor 2018 en 2019.

De gemeenteraad van Hengelo heeft op 16 december 2015, (besluit nr. 1106113) besloten Deloitte Accountants BV te benoemen om de accountantscontrole als bedoeld in art 213 Gemeentewet uit te voeren.

Deze controle behelst de jaarrekening 2016 en daarmee tevens het financieel beheer over het jaar 2016 zoals uitgeoefend door of namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hengelo. De controle is gericht op rechtmatigheid en getrouwheid.

Binnen het kader van deze opdracht wordt jaarlijks de opdracht aan de accountant in een controleprotocol nader gepreciseerd. De raad wordt gevraagd de gepreciseerde opdracht te verstrekken door het controleprotocol dat nu voorligt vast te stellen.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

Het controleprotocol heeft tot doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de accountantscontrole, de reikwijdte ervan, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening 2015 van de gemeente Hengelo.

De goedkeurings- en rapporteringstoleranties in het controleprotocol 2016 zijn gelijk aan de toleranties uit het controleprotocol van 2015. De in het controleprotocol opgenomen goedkeuringstoleranties zijn conform de wettelijke minimumvereisten. De gemeenteraad mag de goedkeuringstoleranties strenger (dat is: op lagere percentages) vaststellen dan deze minimumeisen. Niettemin wordt voorgesteld de wettelijke toleranties in acht te nemen. Gezien de accountantsverklaringen van de afgelopen jaren is hiervoor geen aanleiding en daarnaast levert dit meerwerk op voor de accountant. In het controleprotocol is een rapportagetolerantie van € 250.000 opgenomen. Met de rapportagetolerantie geeft de raad de omvang van de gevonden fouten en onzekerheden in de jaarrekening aan, waarover zij in ieder geval -middels het verslag van bevindingen - wenst te worden geïnformeerd.

Onderdeel van het protocol zijn de specifieke aandachtspunten. De werkgroep accountancy heeft hiervoor een aantal specifieke aandachtspunten geformuleerd die de raad kan vaststellen. Aan die aandachtspunten zal de accountant binnen de context van de controle op de jaarrekening 2016 specifiek aandacht schenken.

Het betreft de onderwerpen:

a Transitie in het sociaal domein

Voldoen de beheersingsmaatregelen rondom de - in het kader van de transitie- naar gemeenten gedecentraliseerde taken aan de daaraan te stellen eisen? Zijn er aanbevelingen ter (verdere) verbetering?

b Project Stads Kantoor/ Stadhuis

Verloopt dit project binnen de door raad vastgestelde kaders?

c Warmtenet

Afwikkeling van de verzelfstandiging van Warmtenet

Op basis van deze opdracht voert de accountant in het voorjaar 2017 de controle op de jaarrekening uit. Daarover brengt de accountant een 'Verslag van bevindingen' uit en zal hij een 'Controleverklaring van de accountant' verstrekken. Deze beide documenten kunt u dan betrekken bij uw oordeelsvorming over de jaarrekening 2016.

Naast het vaststellen van het Controleprotocol door de raad, wordt de start van de jaarlijkse accountantscontrole ieder jaar namens de raad door de griffier bevestigd door het ondertekenen van een 'Opdrachtbevestiging accountantscontrole', in dit geval voor het jaar 2016.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

Bespreekpunten zijn met name de specifieke aandachtspunten die de werkgroep accountancy namens de raad heeft geformuleerd.

FINANCIËLE ASPECTEN

De opdrachtverlening past in financieel opzicht binnen de overeenkomst die met Deloitte Accountants BV is gesloten

BIJLAGE(N)

- Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening 2016 van de gemeente Hengelo;
- Relevante wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheid controle voor de gemeente Hengelo, naar de stand van 1 november 2016

Bijlage 1:

CONTROLEPROTOCOL

Voor de accountantscontrole op de jaarrekening 2016 van de gemeente Hengelo

0 Inleiding

De Gemeentewet(Gw), art. 213, schrijft voor dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in art. 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in art 197 Gw bedoelde jaarrekening (JR) en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

De gemeenteraad van Hengelo heeft op 22 oktober 2014 de verordening ex art 213 Gw voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Hengelo vastgesteld.

De gemeenteraad van Hengelo heeft op 16 december 2015 besloten Deloitte Accountants BV opdracht te verstrekken de accountantscontrole uit te voeren. Deze controle-opdracht betreft de jaarrekeningen 2016 en 2017, met een optionele verlenging voor 2018 en 2019

Met dit controleprotocol bevestigt en specificeert de gemeenteraad de opdracht aan de accountant voor de jaarrekening 2016. Dit controleprotocol omvat daartoe onder andere aanwijzingen over de goedkeurings- en rapportagetolerantie voor de controle op genoemde jaarrekening. Daarnaast worden in dit controleprotocol enige specifieke aandachtspunten voor de accountantscontrole 2016 aangegeven, als nadere specificatie van de opdracht door de raad aan de accountant.

Tot slot wordt aangegeven welke wet- en regelgeving in het kader van het financieel beheer onderwerp van rechtmatigheidscontrole zal zijn.

1 Algemene uitgangspunten voor de controle / wettelijk kader

Art 213 Gw schrijft voor dat de controle van de in artikel 197 Gw bedoelde jaarrekening wordt uitgevoerd door een accountant welke door de raad is benoemd. De controle is gericht op het verstrekken van een oordeel over:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;
- het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten en balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen waaronder gemeentelijke verordeningen

- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie, gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maakt;
- het in overeenstemming zijn van de door het college opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels bedoeld in artikel 186 Gw (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten);
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zullen de nadere regels die bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden gesteld op grond van artikel 213, lid 6 Gemeentewet (Besluit Accountantscontrole Provincies en Gemeenten) alsmede de Richtlijnen voor de Accountantscontrole bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

2 Goedkeurings- en rapportagetolerantie, specifieke aandachtspunten

2.1 Goedkeuringstolerantie

Bij de jaarrekeningcontrole 2016 geldt de volgende goedkeuringstolerantie

	Strekking accountantsverklaring:			
	Goedkeurend	Beperking	oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaar rekening	$\leq 1\%$	$> 1\% < 3\%$	-	$\geq 3\%$
Onzekerheden in de controle	$\leq 3\%$	$> 3\% < 10\%$	$\geq 10\%$	-

De percentages in de tabel worden genomen van de totale begrote programmalasten –inclusief toevoegingen aan reserves- ná laatste begrotingswijziging.

Toelichting op de goedkeuringstolerantie:

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers wordt beïnvloed. Worden de bedragen van deze fouten en onzekerheden overschreden, dan heeft dat gevolgen voor de strekking van de accountantsverklaring.

Een accountant dient de controle zodanig in te richten dat wordt gewaarborgd dat alle onrechtmatigheden en onjuistheden die het bedrag van de goedkeuringstolerantie overschrijden, worden gevonden en meegewogen in zijn oordeel.

Bovenstaande goedkeuringstoleranties zijn conform de wettelijke minimumvereisten. De gemeenteraad mag de goedkeuringstoleranties strenger (dat

is: op lagere percentages) vaststellen dan deze minimumeisen. Niettemin wordt voorgesteld de wettelijke toleranties in acht te nemen.

Naast deze kwantitatieve beoordeling vindt door de accountant ook een kwalitatieve weging van fouten en onzekerheden (professional judgement) plaats.

2.2 Rapportagetolerantie

Bij de jaarrekeningcontrole 2016 geldt een rapportagetolerantie van € 250.000.

Toelichting op de rapportagetolerantie:

Met de rapportagetolerantie geeft de raad de omvang van de gevonden fouten en onzekerheden in de jaarrekening aan, waarover zij in ieder geval -middels het verslag van bevindingen - wenst te worden geïnformeerd.

De rapportagetolerantie kan in een percentage van de goedkeuringstolerantie worden uitgedrukt of in een absoluut bedrag. Ook kan voor bepaalde kostensoorten of organisatiegeledingen een afwijkende rapportagetolerantie vastgesteld.

De voorgestelde rapportagetolerantie houdt in dat elke fout of onzekerheid van € 250.000 wordt gerapporteerd, die de accountant in het kader van de uitvoering van de accountantscontrole- met inachtneming van de hiervoor beschreven goedkeuringstolerantie- signaleert.

2.3 Specifieke aandachtspunten in de jaarrekeningcontrole 2016

De raad vraagt de accountant om, binnen de kaders van de jaarrekeningcontrole 2016, in het bijzonder aandacht te besteden aan de volgende onderwerpen en hierover te rapporteren:

a Transities in het sociaal domein

Voldoen de beheersingsmaatregelen rondom de - in het kader van de transities- naar gemeenten gedecentraliseerde taken aan de daaraan te stellen eisen? Zijn er aanbevelingen ter (verdere) verbetering?

b Project Stads Kantoor / Stadhuis

Verloopt dit project, zowel financieel als qua voortgang binnen de door raad vastgestelde kaders?

c Warmtenet

Verloopt de afwikkeling van de verzelfstandiging van Warmtenet binnen de kaders die daaraan door de raad zijn meegegeven. Zijn de aan de verzelfstandiging van Warmtenet verbonden risico's voldoende in beeld en hoe worden deze beheerst?

3 Normenkader, reikwijdte accountantscontrole

De accountantscontrole op rechtmatigheid voor het controlejaar is limitatief gericht op de naleving van

- wettelijke kaders, zoals die in de kolom “wetgeving” van de “Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van de rechtmatigheidscontrole gemeente Hengelo ” is opgenomen (bijlage 1 van dit protocol); dit uitsluitend voor zover het directe financiële beheers handelingen betreft

- de beleidsbegroting van het controlejaar inclusief door de raad bekrachtigde wijzigingen

- de financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet

- de controleverordening ex artikel 213 Gemeentewet;

- de verordening periodiek onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid ex art 213a Gemeentewet;

de overige kaders zoals opgenomen in de kolom “Interne regelgeving” in bijlage 1 bij dit protocol, voor zover van toepassing en uitsluitend voor zover het gaat om bepalingen die zien op recht, hoogte en duur van financiële beheershandelingen.

4 Rapportering door de accountant

In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant een interim-controle uitgevoerd. Over de uitkomsten van deze controle wordt verslag uitgebracht aan het college. In de werkgroep accountancy wordt dit verslag mondeling toegelicht.

Na afloop van het verslagjaar vindt in overleg met de werkgroep accountancy en college de controle van de jaarrekening plaats.

Overeenkomstig de gemeentewet wordt omtrent de controle een verslag van bevindingen uitgebracht aan de raad en in afschrift aan het College van Burgemeester en Wethouders.

De planning van de controlezittingen en de termijnen waarop verslag wordt uitgebracht over de bevindingen, zijn in overeenstemming met de overeenkomst tussen Ernst & Young en de gemeente Hengelo.

In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer. Hierbij staat de vraag centraal of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer waarborgen, alsmede een rechtmatige verantwoording daarover.

In een verslag van bevindingen worden gesignaleerde onrechtmatigheden toegelicht en gespecificeerd.

Fouten of onzekerheden die de rapportagetolerantie als bedoeld in hoofdstuk 2 van dit controleprotocol overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen. De accountant rapporteert ook over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door de gemeente gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

In de accountantsverklaring wordt op gestandaardiseerde en wettelijk voorgeschreven wijze de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven, zowel ten aanzien van de getrouwheid als de rechtmatigheid. Deze accountantsverklaring is gericht aan de gemeenteraad, zodat deze de door het College van Burgemeester en Wethouders opgestelde jaarrekening kan vaststellen.

Over nadere invulling, vormgeving en frequentie van de rapportages en de wijze waarop door de raad en andere belanghebbenden met de accountant wordt gecommuniceerd, kunnen nadere afspraken worden gemaakt.

5. Opdrachtbevestiging accountant

In dit controleprotocol is de opdracht aan de extern accountant Deloitte Accountants BV beschreven en bevestigd.

Deloitte Accountants BV zal de raad, oa ten behoeve van zijn eigen klantdossier en ter voldoening aan beroepsregels, daarnaast nog om een formele opdrachtbevestiging verzoeken.

Deze formele bevestiging vraagt inhoudelijk geen andere of aanvullende besluitvorming ten opzichte van hetgeen in dit controleprotocol is geregeld.

Voorgesteld wordt, de griffie te belasten met de afdoening van genoemde opdrachtbevestiging.

Bijlage 2 bevat de relevante regelgeving voor de gemeente Hengelo.

Deze regelgeving is ingedeeld naar externe regelgeving (wetgeving) en interne regelgeving.

Thema	wetgeving	interne regelgeving
Milieu Afvalstoffenbeheer Rioolbeheer en reiniging Milieubeheer	Wet belastingen op milieugrondslag Wet Milieubeheer Wet bodembescherming	Nota DifTar Verordening rioolrecht Verordening afvalstoffenheffing Verordening bodemsanering bedrijfsterreinen Verordening Reinigingsheffing Bodemsaneringsprogramma 2010-2014 Besluit bodemkwaliteit Gemeentelijk Rioleringsplan
Onderwijs en Cultuur Basis- en speciaal onderwijs Voortgezet onderwijs Cultuur Vreemdelingenzaken , integratie	Wet primair onderwijs Wet op de basiseducatie GOA OALT Wet educatie- en beroepsonderwijs Wet Inburgering	verordening leerlingenvervoer Algemene subsidieverordening Verordening Wet Inburgering
Openbare ruimte, ontwikkeling Wegenbeheer Havenbeheer Grondexploitatie	Wegenverkeerswet Wegenwet Besluit administratieve bepalingen wegverkeer Wet personenvervoer Omgevingswet Binnenschepenwet Besluit administratieve bepalingen wegverkeer Wet ruimtelijke ordening Besluit op de ruimtelijke ordening GREX wet	Verordening parkeerbelasting Verordening havengelden Exploitatieverordening Legesverordening Nota grondbeleid Beheerregels grondbeleid Parameters en herzieningen grondbeleid (1047300, 1064387) Nota accommodatiebeleid Monumentenverordening Convenant Hart v Zuid Masterplan Hart van Zuid (263570) Uitvoeringsbesluit Nota Ruimte
Welzijn, Volksgezondheid Algemeen welzijn en sport Gehandicaptenzorg Kinderopvang Maatschappelijk ondersteuning	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten BBZ Wet basisvoorziening kinderopvang Wet Maatschappelijke Ondersteuning	Verordening Tarieven Sportaccommodaties Subsidieprogramma sport en bewegen 2010-2014 Verordening MO Nota vrijwilligersbeleid en mantelzorg Nota gehandicaptenbeleid Nota Gezondheidsbeleid Verordeningen Participatiewet en wet Maatregelen WWB (1041750) Nota sociale activering
Werk en inkomen		

Sociale inkomensvoorzieningen	Wet Werk en Bijstand IOAW en IOAZ Wet Sociale Werkvoorziening Wet Participatiebudget	Verordening toeslagen WWB Verordening WSW Nota startersbeleid Nota armoedebeleid
Werkgelegenheid	Wet maatschappelijke zorg WaJong Wet Inkomensvoorziening Kunstenaars	Reintegratieverordening Verordening startersleningen (ROZ) Nota SterkWerk (arbeidsmarkt toegeleiding) Toeslagenverordening
Schuldhelpverlening	Wet op het kredietbeheer	
Wonen		
Wonen	Leegstandswet Woningwet Huurprijzenwet woonruimte Huisvestingswet Huurwet Huursubsidiewet Besluit woninggebonden subsidies Wet alg. bepalingen omgevingsrecht (Wabo) Wet Ruimtelijke Ordening (WRO)	Notitie planning en programmering Nota woonruimteverdeling Nota Wonen boven winkels Convenant met corporatie Legesverordening
Overig, Bestuur en Middelen, Verslaglegging , Algemeen		
Burgerlijke stand en afgifte documenten	Gemeentewet Burgerlijke wetboek Wet GBA Wet rechten burgerlijke stand	Delegatiebesluit Legesverordeningen
Brandweer en rampenbestrijding Brandbeveiligingsvergunningen	IBBR	Verordening Brandweerrechten
Algemeen middelenbeheer	Besluit Begroting en Verantwoording Wet gemeenschappelijke regelingen Wet Omzetbelasting, Wet BTW compensatiefonds ESF, EFRO	Verordening Financieel beleid en beheer Controleverordening Fraudeverordening beleidsnota weerstandsvermogen/ risicomanagement (260277) Nota reserves en voorzieningen Nota incassobeleid
Treasurybeheer	Wet fin. decentrale overheden (FIDO)	Nota verbonden partijen
Arbeidsvoorwaarden, personeelsbeleid	Wet HOF Reg.uitzettingen en derivaten decentr.overheden Ambtenarenwet Fiscale wetgeving Sociale verzekeringswetten CAR/UWO CAO Wet Normering Topinkomens (WNT)	Treasury / financieringsstatuut HAR
Inkopen en contractbeheer	Aanbestedingswet (Landelijke wetgeving inkopen) Europese regelgeving inz aanbesteding, staatsteun, en medededinging ;	

OZB	Wet Markt en Overheid (WMO)	OZBverordening
Parkeerbeheer	BAO Wet waardering Onroerende Zaken	Verordening parkeertarieven
Toeristenbelasting		Verordening toeristenbelasting
Grafrechten	Wet op de lijkbezorging	Verrdening begraafrechten
Hondenbelasting		Verordening hondenbelasting
Baatbelasting		Baatbelastingverordeningen
Marktgelden		Verordening marktgeld
Reclame en precariorechten		Verordening precariobelasting
SISA	AMvB SISA	Investeren et gemeenten (IMG)

RAADSBSLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2074060	Tiebot, Gijs	MID-FIN	Mariska ten Heuw
ONDERWERP			
3e wijziging beleidsbegroting 2016			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGelo BESLUIT:

De 3e wijziging Beleidsbegroting 2016 vast te stellen.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

De 3e wijziging Beleidsbegroting 2016 betreft de verwerking van de financiële gevolgen van diverse besluiten van de raad en het college in de Beleidsbegroting 2016. Bovendien enkele technische aanpassingen die budgettair neutraal verlopen. In deze wijziging zijn de laatste begrotingswijzigingen van 2016 verwerkt.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGelo,**DATUM**

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2074060	Baake, Jan	MID-FIN	Mariska ten Heuw
ONDERWERP			
3e wijziging beleidsbegroting 2016			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

Verwerking financiële gevolgen van raads- en collegebesluiten in de Beleidsbegroting 2016 alsmede en technische aanpassingen en correcties.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

In deze 3e wijziging zijn verwerkt alle op de agenda van de raad voorkomende voorstellen met financiële gevolgen voor de programma's van de Beleidsbegroting 2016. Ook de gevolgen van eerdere raadsbesluiten en van collegebesluiten, die niet via een afzonderlijk voorstel aan de raad worden voorgelegd, zijn in deze wijziging opgenomen. Conform verzoek van de raad is als bijlage bij dit voorstel een overzicht opgenomen van mutaties in de reserves.

Tenslotte zijn ook enkele technische aanpassingen en correcties van de begroting in deze wijziging verwerkt, die in totaliteit budgettair neutraal verlopen. Voor de verdere inhoud wordt verwezen naar de financiële aspecten in het raadsvoorstel.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

N.v.t.

FINANCIËLE ASPECTEN

PRO G	PRODUCT	OMSCHRIJVING	REGNR.	LASTEN (x 1.000)	BATEN (x 1.000)
1		ECONOMIE, WERK EN INKOMEN			
	623.4	rb 10-6-2016: de bestemmingsreserve Project Bestrijding Jeugdwerkeloosheid is gevormd om kosten ter bestrijding van jeugdwerkeloosheid uit te dekken. Met de begrotingswijziging worden de hiermee gepaard gaande kosten via een onttrekking uit genoemde bestemmingsreserve gedekt.	1067307	67	
	614.1	b&w 29-11-2016: met de septembercirculaire heeft het Rijk 2 decentralisatie uitkeringen beschikbaar gesteld i.v.m. de verhoogde instroom van statushouders. Deze bedragen zijn als stelpost weggezet op prod. 922.5. Met deze begrotingswijziging is het geld alsnog aan de juiste producten toegevoegd.	2072021	186	
totaal excl. reserves				253	0

623.4	rb 10-6-2016: de bestemmingsreserve Project Bestrijding Jeugdwerkeloosheid is gevormd om kosten ter bestrijding van jeugdwerkeloosheid uit te dekken. Met de begrotingswijziging worden de hiermee gepaard gaande kosten via een onttrekking uit genoemde bestemmingsreserve gedekt.	1067307		67
totaal reserves			0	67
2	ONDERWIJS EN JEUGD			
421.2	b&w 29-11-2016: met de septembercirculaire heeft het Rijk 2 decentralisatie uitkeringen beschikbaar gesteld i.v.m. de verhoogde instroom van statushouders. Deze bedragen zijn als stelpost weggezet op prod.922.5. Met deze begrotingswijziging is het geld alsnog aan de juiste producten toegevoegd.	2072021	235	
650.2	b&w 29-11-2016: de uitvoeringsregeling "Hengelose Voorschool" wordt vastgesteld. Hierbij worden de extra peutermiddelen van het Rijk van een stelpost overgeheveld naar het budget voor peuteropvang.	2059962	46	
totaal excl. reserves			281	0
4	SPORT EN CULTUUR			
540.2	b&w 23-8-2016: n.a.v. de subsidieaanvraag Pilot Spontane Binnenstad inzake HeArtLane wordt een bedrag van € 75.000 beschikbaar gesteld. Hiervan is € 37.500 voor rekening van de gemeente (2016) en € 37.500 voor rekening van de Provincie (2017). Deze wijziging is een correctie op een eerder gemaakte begrotingswijziging.	2042135	-38	
totaal excl. reserves			-38	0
5	RUIMTELIJKE ORDENING EN MOBILITEIT			
821.2	b&w 23-8-2016: n.a.v. de subsidieaanvraag Pilot Spontane Binnenstad inzake HeArtLane wordt een bedrag van € 75.000 beschikbaar gesteld. Hiervan is € 37.500 voor rekening van de gemeente (2016) en € 37.500 voor rekening van de Provincie (2017). Deze wijziging is een correctie op een eerder gemaakte begrotingswijziging.	2042135	38	
totaal excl. reserves			38	0
822.4	rb 8-11-2016: n.a.v. de evaluatie van de reserves en voorzieningen worden de volgende reserves afgeraamd ten gunste van de algemene reserve: reserve preventiepakket Berflo Es, reserve volkshuisvesting, reserve decentralisatie-uitkeringen, reserve ARI.	2032910		83
totaal reserves			0	83
6	BEHEER OPENBARE RUIMTE EN DUURZAAMHEID			

210.1	Tech. wijz.: Deze begrotingswijziging betreft een oud project, Herinrichting Industriestraat, waarvan de nazorg nog begroot moet worden. De begrotingswijziging werd niet eerder ingevoerd omdat er een nieuwe werkwijze m.b.t. de nazorgbudgetten in procedure is.	adm.	24	
210.1	rb 25-10-2016: uitvoering van de F35 oversteekplaats Kuipersdijk (3 knelpunten) met een gedragscampagne.	2042077	114	
totaal excl. reserves			138	0
723.3	rb 25-10-2016: uitvoering van de F35 oversteekplaats Kuipersdijk (3 knelpunten) met een gedragscampagne.	2042077		19
totaal reserves			0	19
8	FINANCIEN			
830.7	b&w 6-6-2016: de woning aan de Deldenerstraat 357 is verkocht. Het is een pand uit de Grondexploitatiecomplex Gezondheidspark. De financiële gevolgen zijn intern verrekend. Het verkoopresultaat zal worden verrekend met de bestemmingsreserve Vastgoed.	2025695	375	255
830.7	Tech. wijz.: bij de tweede berap zijn o.a. de ramingen van de kapitaallasten o.b.v. de werkelijkheid tot en met 31-8 aangepast. De aanpassing voor de kapitaallasten van de accommodaties zijn daarbij ten onrechte gebaseerd op ramingen waarin vervroegde afschrijvingen wegens verkoop waren opgenomen, die echter nog niet in werkelijkheid werden geboekt. De gehele correctie wordt in deze wijziging teruggedraaid.	adm.	439	
830.7	B&W 29-11-2016: pand Beekstraat 12 is verkocht. De boekwinst wordt toegevoegd aan de reserve vastgoedbedrijf.	2060471		122
922.5	b&w 29-11-2016: met de septembercirculaire heeft het Rijk 2 decentralisatie uitkeringen beschikbaar gesteld i.v.m. de verhoogde instroom van statushouders. Deze bedragen zijn als stelpost weggezet op prod.922.5. Met deze begrotingswijziging is het geld alsnog aan de juiste producten toegevoegd.	2072021	-421	
830.3	rb 25-10-2016: uitvoering van de F35 oversteekplaats Kuipersdijk (3 knelpunten) met een gedragscampagne.	2042077	26	26
922.5	b&w 29-11-2016: de uitvoeringsregeling "Hengelose Voorschool" wordt vastgesteld. Hierbij worden de extra peuter middelen van het Rijk van een stelpost overgeheveld naar het budget voor peuteropvang.	2059962	-46	
totaal excl. reserves			373	403
830.7	b&w 6-6-2016: de woning aan de Deldenerstraat 357 is verkocht. Het is een pand uit de Grondexploitatiecomplex Gezondheidspark. De financiële gevolgen zijn intern verrekend. Het verkoopresultaat zal worden verrekend met de bestemmingsreserve Vastgoed.	2025695		120
980.9	rb 8-11-2016: n.a.v. de evaluatie van de reserves en voorzieningen worden de volgende reserves afgehaald ten gunste van de algemene reserve: reserve preventiepakket Berflo Es, reserve volkshuisvesting, reserve decentralisatie-uitkeringen, reserve ARI.	2032910	659	576

830.7	B&W 29-11-2016: pand Beekstraat 12 is verkocht. De boekwinst wordt toegevoegd aan de reserve vastgoedbedrijf.	2060471	122	
980.9	Tech. wijz.: Deze begrotingswijziging betreft een oud project, Herinrichting Industriestraat, waarvan de nazorg nog begroot moet worden. De begrotingswijziging werd niet eerder ingevoerd omdat er een nieuwe werkwijze m.b.t. de nazorgbudgetten in procedure is.	adm.	24	
980.8	Tech. wijz.: bij de tweede berap zijn o.a. de ramingen van de kapitaallasten o.b.v. de werkelijkheid tot en met 31-8 aangepast. De aanpassing voor de kapitaallasten van de accommodaties zijn daarbij ten onrechte gebaseerd op ramingen waarin vervroegde afschrijvingen wegens verkoop waren opgenomen, die echter nog niet in werkelijkheid werden geboekt. De gehele correctie wordt in deze wijziging teruggedraaid.	adm.	439	
980.9	rb 25-10-2016: uitvoering van de F35 oversteekplaats Kuipersdijk (3 knelpunten) met een gedragscampagne.	2042077	95	
totaal reserves			781	1.254

BIJLAGE(N)	
-	3e wijziging Beleidsbegroting 2016
-	Overzicht reservemutaties 3e wijziging Beleidsbegroting 2016

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

BIJLAGE I**BETREFT:** VASTSTELLING 3E WIJZIGING BELEIDSBEGROTING 2016 zaaknr. 2074060**DATUM RAADSBSLUIT:** 20 december 2016

Hoofdstuk	Omschrijving	Lasten per hoofdstuk			Baten per hoofdstuk			Resultaat voor bestemming			Toevoegingen aan reserves			Onttrekkingen uit reserves			Resultaat na bestemming		
		primitief	wijziging	Na wijz.	primitief	wijziging	Na wijz.	primitief	wijziging	Na wijz.	primitief	wijziging	Na wijz.	primitief	wijziging	Na wijz.	primitief	wijziging	Na wijz.
1	Economie, werk en inkomen	71.666	253	71.919	37.733		37.733	-33.933	-253	-34.186	45		45	35	67	102	-33.943	-186	-34.129
2	Onderwijs en jeugd	38.741	281	39.022	1.989		1.989	-36.752	-281	-37.033	5.418		5.418	6.037		6.037	-36.133	-281	-36.414
3	Welzijn en zorg	34.281		34.281	2.535		2.535	-31.746	0	-31.746	0		0	0		0	-31.746	0	-31.746
4	Sport en cultuur	15.698	-38	15.660	3.414		3.414	-12.284	38	-12.246	328		328	0		0	-12.612	38	-12.574
5	Ruimtelijke ordening en mobiliteit	8.836	38	8.874	3.121		3.121	-5.715	-38	-5.753	400		400	0	83	83	-6.115	45	-6.070
6	Beheer openbare ruimte en duurzaamheid	37.451	138	37.589	27.151		27.151	-10.300	-138	-10.438	5.271		5.271	634	19	653	-14.937	-119	-15.056
7	Bestuur, veiligheid en openbare orde	18.082		18.082	1.982		1.982	-16.100	0	-16.100	0		0	0		0	-16.100	0	-16.100
8	Financiën	25.121	373	25.494	186.667	403	187.070	161.546	30	161.576	10.746	781	11.527	708	1.254	1.962	151.508	503	152.011
	Saldo begroting (990.1)	-78		-78			0	78	0	78			0			0	78	0	78
Tot.		249.798	1.045	250.843	264.592	403	264.995	14.794	-642	14.152	22.208	781	22.989	7.414	1.423	8.837	0	0	0

BIJLAGE II

Overzicht van mutaties in reserves uit de 3e wijziging Beleidsbegroting 2016 Raadsbesluit 20-12-2016 (raadzaak 2074060)

Reserve	Omschrijving	Bedrag (x 1.000)		Opmerkingen
		Onttrekking	Toevoeging	
Bestemmingsreserve project bestrijding jeugdwerkloosheid	rb 10-6-2016: de bestemmingsreserve Project Bestrijding Jeugdwerkloosheid is gevormd om kosten ter bestrijding van jeugdwerkloosheid uit te dekken. Met de begrotingswijziging worden de hiermee gepaard gaande kosten via een onttrekking uit genoemde bestemmingsreserve gedekt.	67		<i>niet vrij aanwendbaar</i>
Diverse bestemmingsreserves	rb 8-11-2016: n.a.v. de evaluatie van de reserves en voorzieningen worden de volgende reserves afgeraamd ten gunste van de algemene reserve: reserve preventiepakket Berflo Es, reserve volkshuisvesting, reserve decentralisatie-uitkeringen, reserve ARI.	659		<i>niet vrij aanwendbaar</i>
Algemene reserve	rb 8-11-2016: n.a.v. de evaluatie van de reserves en voorzieningen worden de volgende reserves afgeraamd ten gunste van de algemene reserve: reserve preventiepakket Berflo Es, reserve volkshuisvesting, reserve decentralisatie-uitkeringen, reserve ARI.		659	<i>vrij aanwendbaar</i>
Bestemmingsreserve bodemsanering	rb 25-10-2016: uitvoering van de F35 oversteekplaats Kuipersdijk (3 knelpunten) met een gedragscampagne.	19		<i>niet vrij aanwendbaar</i>
Bestemmingsreserve fietspaden	rb 25-10-2016: uitvoering van de F35 oversteekplaats Kuipersdijk (3 knelpunten) met een gedragscampagne.	96		<i>niet vrij aanwendbaar</i>
Bestemmingsreserve vastgoed	b&w 6-6-2016: de woning aan de Deldenerstraat 357 is verkocht. Het is een pand uit de Grondexploitatiecomplex Gezondheidspark. De financiële gevolgen zijn intern verrekend. Het verkoopresultaat zal worden verrekend met de bestemmingsreserve Vastgoed.	120		<i>niet vrij aanwendbaar</i>
Bestemmingsreserve vastgoed	B&W 29-11-2016: pand Beekstraat 12 is verkocht. De boekwinst wordt toegevoegd aan de reserve vastgoedbedrijf.		122	<i>niet vrij aanwendbaar</i>
Reserve ARI	Tech. wijz.: Deze begrotingswijziging betreft een oud project, Herinrichting Industriestraat, waarvan de nazorg nog begroot moet worden. De begrotingswijziging werd niet eerder ingevoerd omdat er een nieuwe werkwijze m.b.t. de nazorgbudgetten in procedure is.	24		<i>niet vrij aanwendbaar</i>
Algemene reserve grondexploitatie	Tech. wijz.: bij de tweede berap zijn o.a. de ramingen van de kapitaallasten o.b.v. de werkelijkheid tot en met 31-8 aangepast. De aanpassing voor de kapitaallasten van de accommodaties zijn daarbij ten onrechte gebaseerd op ramingen waarin vervroegde afschrijvingen wegens verkoop waren opgenomen, die echter nog niet in werkelijkheid werden geboekt. De gehele correctie wordt in deze wijziging teruggedraaid.	439		<i>vrij aanwendbaar</i>
saldo		1.424	781	

**Voor toerekening weerstandsvermogen is bepalend de vrije aanwendbaarheid
(zie Beleidsbegroting 2016-2019 par. 6.2 Weerstandsvermogen (pag. 95))**

toename weerstandsvermogen	781
afname weerstandsvermogen	<u>1.424</u>
totaal toename weerstandsvermogen	<u><u>-643</u></u>